

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIECIA.....	16
GLOSZY	38
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 2	60
INFORMACJE	66
Dane statystyczne – grudzień 2006 r.	67
Dane statystyczne – rok 2006 r.	68

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Maciej Machowski, Radosław Nowaczewski,

Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła,

Elżbieta Szczepanowska, Tadeusz Zembrzuski,

Andrzej Zielony

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 21 czerwca 2006 r., I ACz 1101/06, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa o zachówek mieści się w pojęciu postępowania spadkowego o jakim mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.- Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72 poz. 665 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

W sprawie o zachówek bank ma obowiązek udzielenia na żądanie sądu informacji stanowiących tajemnicę bankową.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 88/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z dnia 27 lipca 2006 r., IV Cz 382/06, zagadnienia prawnego:

„Czy uiszczenie przez radcę prawnego opłaty od skargi na czynność komornika w momencie późniejszym niż wniesienie skargi, lecz przed upływem terminu do jej wniesienia, prowadzi do odrzucenia skargi na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. jako nie opłaconej należycie?”

podjął uchwałę:

1. Przewidziany w art. 130² § 3 k.p.c. rygor odrzucenia nienależycie opłaconego środka odwoławczego lub zaskarżenia ma zastosowanie także do skargi na czynności komornika;

2. Skuteczne jest opłacenie przez radcę prawnego skargi na czynności komornika po jej wniesieniu, lecz przed upływem terminu zaskarżenia.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 96/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 6 lipca 2006 r., III CZP 39/06, zagadnienia prawnego:

„Który z podmiotów: Skarb Państwa czy Gmina jest biernie legitymowany w procesie o naprawienie szkody wynikłej z wydania przed 27 maja 1990 r. ostatecznej decyzji administracyjnej, jeżeli stwierdzenie jej nieważności bądź stwierdzenie, że została wydana z naruszeniem prawa nastąpiło po tej dacie (art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r.- Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych Dz.U. Nr 32 poz. 191 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Skarb Państwa jest biernie legitymowany w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z ostatecznej decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.), także wtedy, gdy stwierdzenie jej nieważności lub stwierdzenie, że została wydana z naruszeniem prawa nastąpiło po dniu 26 maja 1990 r.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, T. Wiśniewski, J. Frąckowiak, M. Kocon, B. Myszka, M. Sychowicz, M. Wysocka, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 3 lipca 2006 r., I Cz 207/06, zagadnienia prawnego:

„Czy wpis hipoteki przymusowej na rzecz wierzyciela, po zajęciu nieruchomości, powoduje, że jego wierzytelność uczestniczy w podziale kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości i jest zaspokajana w pierwszej kolejności, przed wierzycielami egzekwującymi w oparciu o treść art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c.?”
podjął uchwałę:

Do należności zabezpieczonych hipoteką przymusową, wpisaną do księgi wieczystej po zajęciu nieruchomości, nie stosuje się art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 108/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 10 lipca 2006 r., I Cz 206/06, zagadnienia prawnego:

„Czy ma zastosowanie przepis art. 130² § 3 k.p.c. w sytuacji, gdy podlegająca opłacie stosunkowej apelacja wniesiona przez adwokata lub radcę prawnego zawiera wniosek o zwolnienie od opłaty od apelacji, a nie została jednocześnie uiszczona opłata podstawowa?”

podjął uchwałę:

Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji, w której zawarto wniosek o zwolnienie od kosztów, powstaje po uwzględnieniu tego wniosku.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 110/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem z dnia 28 lipca 2006 r., I ACa 669/06, zagadnienia prawnego:

„Czy przewidziana w art. 299 kodeksu spółek handlowych odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym wydanym przeciwko spółce z o.o. koszty procesu oraz koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji, czy też ogranicza się tylko do roszczenia materialnoprawnego zasądzanego od spółki w tytule wykonawczym, którego egzekucja okazała się bezskuteczna, w tym drugim przypadku czy odpowiedzialność ta obejmuje tylko należność główną czy także odsetki ustawowe od należności głównej zasądzone w tytule wykonawczym?”

podjął uchwałę:

Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h. obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Legnicy postanowieniem z dnia 28 września 2006 r., II Ca 345/06, zagadnienia prawnego:

„Czy waloryzacji uzupełniającej, przewidzianej w art. 41 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 83, poz. 373 ze zm.) podlegają tylko udziały wnoszone do spółdzielni w latach 1944-1990, objęte wcześniej waloryzacją tzw. podstawową na podstawie art. 2 tej ustawy, czy też w waloryzacji uzupełniającej uczestniczą również udziały z lat 1990-1991, objęte wcześniejszą waloryzacją tzw. dodatkową na mocy art. 4 ust. 3 wskazanej ustawy?”

podjął uchwałę:

Na podstawie art. 4(1) ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 83, poz. 373 ze zm.) nie podlegają waloryzacji udziały wniesione do spółdzielni w latach 1990–91.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 119/06, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2006 r., XII Gz 461/06, zagadnienia prawnego:

„Czy niezamieszczenie na elektronicznym potwierdzeniu przelewu opłaty sądowej informacji i podpisu wnioskodawcy wymaganych przepisem § 3 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27 poz. 199), jest podstawą do zwrotu wniosku w oparciu o przepis art. 19 ust. 2 i 3 ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 17 poz. 209 ze zmianami)?”

podjął uchwałę:

Niezamieszczenie na wydruku potwierdzającym uiszczenie w formie bezgotówkowej opłaty sądowej od wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego informacji potwierdzonej własnoręcznym podpisem, wymaganej stosownie do § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199) może uzasadniać zwrot wniosku na podstawie art. 19 ust. 3 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.) tylko wtedy, gdy potwierdzenie uiszczenia opłaty nie zawiera wystarczających danych pozwalających na przyjęcie, że opłata została uiszczona.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 113/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 14 września 2006 r., II Cz 698/06, zagadnienia prawnego:

„1. Czy wymieniając sumę ulegającą podziałowi w planie podziału w myśl art. 1024 § 1 pkt 1 k.p.c. należy kwotę wpłaconą przez nabywcę nieruchomości pomniejszyć o kwotę podatku VAT w sprawach egzekucyjnych, w których dłużnik należał do podmiotów objętych tym podatkiem; czy też uwzględnić kwotę w/w podatku w kosztach egzekucyjnych zgodnie z art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c. lub w należnościach przewidzianych w art. 1025 § 1 pkt 7 k.p.c.;

2. Czy brak wystawienia przez Komornika Faktury VAT przewidzianej w paragrafie 24 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 2005 roku w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2005 r. Nr 95 poz. 798) stanowił przeszkodę w sporządzeniu planu podziału kwoty uzyskanej z egzekucji przez Sąd w stanie prawnym przed zmianą Kodeksu postępowania cywilnego, która weszła w życie dnia 5 lutego 2005 roku; czy też okoliczność ta nie podlega badaniu przez sąd przy sporządzaniu przedmiotowego planu podziału?”

podjął uchwałę:

Jeżeli na dłużniku spoczywa obowiązek podatkowy związany ze sprzedażą towarów, w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości jako sumę ulegającą podziałowi (art. 1024 § 1 pkt 1 k.p.c.) wymienia się kwotę uzyskaną z egzekucji, pomniejszoną o podatek od towarów i usług.

Niewystawienie przez komornika faktury potwierdzającej dokonanie sprzedaży nie stanowi przeszkody do sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

*(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 115/06, M. Sychowicz,
H. Wrzeszcz, K. Zawada)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 21 września 2006 r., II Ca 898/06, zagadnienia prawnego:

„Czy wpisana do księgi zasad prawnych uchwała składu siedmiu sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r. PZP 11/70 (OSNC 1971/4/61) w części, zgodnie z którą rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat, zachowała swoją aktualność w obowiązującym systemie prawnym?”

podjął uchwałę:

Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c. ma ten skutek – wskazany w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70 – że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 26 września 2006 r., X Ga 157/06, zagadnienia prawnego:

„Czy w wypadku, gdy podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z o.o. następuje na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki, w której przewidziano jedynie maksymalną wysokość podwyższenia i termin podwyższenia – w razie nieskorzystania z prawa pierwszeństwa przez wspólników spółki – uprawnienie do zaproponowania zakupu udziałów przysługuje bez żadnych

ograniczeń zarządowi spółki – w sytuacji, gdy uprawnienie to nie zostało ustalone ani w umowie spółki, ani w uchwale wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego?”
podjął uchwałę:

Jeżeli nie wszyscy wspólnicy objęli – w stosunku określonym w art. 257 § 3 w związku z art. 260 § 2 k.s.h. – udziały w kapitale zakładowym podwyższonym na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, podwyższenie kapitału nie dochodzi do skutku.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 132/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 20 czerwca 2006 r., II Ca 356/06, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa sprzedaży nieruchomości rolnej dokonana z pominięciem prawa pierwszeństwa dzierżawcy wynikającego z art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarce nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128 ze zm.) jest nieważna w myśl art. 58 § 1 k.c.?”
podjął uchwałę:

Naruszenie pierwszeństwa przewidzianego w art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarce nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128 ze zm.) przy zawieraniu umowy sprzedaży nieruchomości rolnej nie powoduje jej nieważności.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 121/06, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 27 września 2006 r., I ACa 278/06, zagadnienia prawnego:

„1) Czy wydanie w trakcie procesu ostatecznej decyzji, o której mowa w art. 60 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawę reformującą administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) stanowi przeszkodę do uwzględnienia na podstawie art. 40-45 ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 73, poz. 323 ze zm.) roszczenia o przywrócenie własności nieruchomości przejętych na rzecz państwowych jednostek organizacyjnych?;

2) czy przepis art. 40 ust. 1 pkt 4 w/w ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej odnosi się także do faktycznego przejęcia przez państwowe jednostki organizacyjne bez tytułu prawnego nieruchomości w stosunku do której wydane zostało później na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 dekretu z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm.) postanowienia o nabyciu własności przez zasiedzenie?”
podjął uchwałę:

Własność nieruchomości nabytej przez Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 dekretu z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm.), a następnie - przez jednostkę samorządu terytorialnego, na podstawie art. 60 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.), nie podlega przywróceniu kościelnej osobie prawnej na podstawie art. 40 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 73, poz. 323 ze zm.).

(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 123/06, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2006 r., II Cz 1743/06, zagadnienia prawnego:

„Czy biegłemu sądowemu podatnikowi podatku od towarów i usług przysługuje wynagrodzenie tylko w wysokości wynikającej z treści Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz.U. 46 poz. 254 ze zm.), czy też stosownie powiększone o należny podatek VAT?”

podjął uchwałę:

Sąd przyznaje biegłemu będącemu podatnikiem w zakresie podatku od towarów i usług wynagrodzenie bez uwzględnienia tego podatku.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 127/06, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 8 września 2006 r., I Ca 316/06, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawca wypadku komunikacyjnego od którego zasądzono nawiązkę na podstawie art. 46 § 2 k.k. i art. 48 k.k. może domagać się od ubezpieczyciela, z którym łączy go umowa odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, zwrotu zapłaconej nawiazki?”

podjął uchwałę:

Sprawca wypadku komunikacyjnego, od którego zasądzono nawiązkę na podstawie art. 46 § 2 i art. 48 k.k., nie może domagać się od ubezpieczyciela – na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów – zwrotu nawiazki zapłaconej pokrzywdzonemu.

*(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 129/06, Z. Strus, M. Bączyk,
A. Górski)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2006 r., II Ca 585/06, zagadnienia prawnego:

„1. Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie przeciwko byłemu małżonkowi o opróżnienie lokalu z powództwa żołnierza zawodowego, który na mocy art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 116, poz.1203) zachował prawo do osobnej kwatery stałej przydzielonej mu w trakcie trwania związku małżeńskiego przy uwzględnieniu małżonka przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej, gdy nie zachodzi sytuacja określona w art. 23 ust. 2 tej ustawy;

2. w przypadku udzielenia na powyższe pytanie odpowiedzi twierdzącej:

czy żołnierzowi zawodowemu, który zachował prawo do osobnej kwatery stałej przydzielonej mu w trakcie trwania małżeństwa przy uwzględnieniu małżonka przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej służy skuteczne roszczenie o nakazanie opróżnienia tej kwatery przez rozwiedzionego małżonka, w sytuacji gdy małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód przed dniem 1 lipca 2004 r. - w okresie obowiązywania art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1995 r. Nr 86, poz. 433) - w oparciu o przepisy art. 690 k.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. czy też art. 718 § 1 k.c. w zw. z art. 715 k.c. lub 716 k.c. i w zw. z art. 281 k.r.o. lub inne?”

podjął uchwałę:

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa żołnierza zawodowego pełniącego służbę stałą, przeciwko rozwiedzionemu małżonkowi o opróżnienie lokalu przydzielonego jako kwatery stała, jeżeli przydział został dokonany przed utratą mocy obowiązującej art. 28 ustawy z dnia 22 czerwca

1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433 ze zm.) i uwzględnił małżonka przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej, a pozew wniesiono po tej dacie.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 131/06, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Opolu postanowieniem z dnia 13 października 2006 r., II Cz 780/06, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku wniesienia sprzeciwu od negatywnego orzeczenia samorządowego kolegium odwoławczego w trybie art. 80 ustawy o gospodarce nieruchomościami, co jest równoznaczne z przekazaniem sprawy do sądu, adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy, który wniósł ten sprzeciw, zobowiązany jest bez wezwania do wpłacenia wymaganej opłaty stałej lub stosunkowej uiścić tę opłatę?”
podjął uchwałę:

Po przekazaniu akt sprawy wraz ze sprzeciwem na podstawie art. 80 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, ze zm.) właściwemu sądowi przez samorządowe kolegium odwoławcze, przewodniczący wzywa do opłacenia pozwu także wówczas, gdy sprzeciw został wniesiony przez adwokata lub radcę prawnego.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 133/06, Z. Strus, M. Bączyk, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2006 r., II Cz 1860/06, zagadnienia prawnego:

„1) Czy skarga na czynność komornika dokonana w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego i nie zakończonego przed dniem wejścia w życie nowej ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167 poz. 1398), złożona po dniu wejścia w życie wymienionej wyżej ustawy, tj. po dniu 2 marca 2006 r., podlega opłacie określonej w art. 25 ust. 1 pkt 1 tej ustawy czy też – na podstawie art. 149 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy – opłacie określonej w dotychczasowych przepisach o kosztach sądowych, tj. w przepisie § 52 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.);

2) Czy przepis art. 130² § 3 k.p.c. dodany przez art. 126 pkt 12 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167 poz. 1398) i obowiązujący od dnia 2 marca 2006 r. znajduje zastosowanie do skargi na czynności komornika?”

odmówił podjęcia uchwały

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 112/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koszalinie postanowieniem z dnia 19 września 2006 r., VII Ca 548/06, zagadnienia prawnego:

„Czy podlega odrzuceniu – bez wzywania strony do uiszczenia należnej od niej opłaty sądowej – apelacja wniesiona po dniu 2 marca 2006 r. przez pełnomocnika powodów będącego adwokatem, w której został zawarty wniosek o zwolnienie powodów od kosztów sądowych, jeżeli od tej apelacji - w terminie otwartym do jej wniesienia - nie została uiszczona opłata w kwocie 30 zł?”

odmówił podjęcia uchwały

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 120/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 155/06

„Czy w sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą w takiej samej wysokości jak od wniesionego pozwu – niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, czy też pobiera się opłatę stałą ustaloną zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398) odpowiednio do wartości przedmiotu zaskarżenia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 9 listopada 2006 r., II Ca 1213/06, T. Żak)

Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie można zastosować trzy różne rozwiązania. Można przyjąć, że przewidzianej w art. 28 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłaty stałej nie pobiera się od apelacji. W takiej sytuacji w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym, w którym rozpoznawane są sprawy o prawa majątkowe (art. 505¹ k.p.c.) należy ustalić opłatę zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 13 ustawy, czyli jako opłatę stosunkową wynoszącą 5% wartości przedmiotu zaskarżenia. Zdaniem Sądu Okręgowego, koncepcja ta nie może być jednak zaakceptowana. Wynika to z faktu, że art. 18 ust. 2 ww. ustawy należy odczytywać w ten sposób, iż jeżeli od pozwu przewidziano opłatę stałą, to opłata od apelacji ma również charakter opłaty stałej. Skoro art. 28 ustawy stanowi jednoznacznie, że w postępowaniu uproszczonym od pozwu pobiera się opłatę stałą, to przepis ten przesądza o takim samym charakterze opłaty od apelacji.

Drugie z możliwych rozwiązań zakłada, że od apelacji w postępowaniu uproszczonym należy się opłata stała jak od pozwu, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Twierdzenie to znajduje oparcie w brzmieniu art. 18 ust. 2 ustawy, który nakazuje przepisy o opłatach od pozwu stosować do apelacji wprost (nie

odpowiednio). Stanowiąc o zastosowaniu przepisów o opłatach od pozwu wprost do apelacji ustawodawca wykluczył możliwość dokonywania jakichkolwiek modyfikacji treści tych przepisów w ramach procesu subsumcji. Za taką wykładnią przemawia także treść art. 13 ustawy, który w przypadku opłaty stosunkowej (pobieranej w sprawach o prawa majątkowe) nakazuje pobieranie tej opłaty w wysokości 5% liczonej od wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia. Artykuł 28 ustawy przewiduje natomiast opłatę stałą ustalaną jedynie według wartości przedmiotu sporu (umowy).

Przyjęcie takiego stanowiska, zdaniem Sądu przedstawiającego zagadnienie prawne, kłóciłoby się jednak z zamiarem ustawodawcy obniżenia kosztów postępowania, a postępowania uproszczonego w szczególności.

W związku z uznaniem, że wykładnia art. 18 ust. 1 i 2 oraz art. 28 ustawy nie prowadzi do zadowalających rezultatów, rozważenia wymaga również trzecia opcja, stosownie do której od apelacji w postępowaniu uproszczonym pobiera się opłatę stałą, liczoną według stawek przewidzianych w art. 28 ustawy, podstawę obliczania opłaty stanowi zaś wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji. Rozwiązanie takie pozwala uniknąć wspomnianych powyżej trudnych do zaakceptowania skutków drugiej z przedstawionych możliwości i z punktu widzenia racjonalności jawi się jako najwłaściwsze.

Zauważyć należy jednak, że zaakceptowaniu tego rozwiązania sprzeciwia się brzmienie art. 18 ust. 2 (stanowi on, że do opłat od apelacji stosuje się przepisy o opłatach od pozwu wprost – nie odpowiednio). Takie sformułowanie analizowanego przepisu przesądza, że nie jest dopuszczalna modyfikacja dyspozycji art. 28 ustawy w ten sposób, aby użyte w nim pojęcie „wartość przedmiotu sporu” względnie „wartość przedmiotu umowy” zastąpić odpowiednio pojęciem „wartości przedmiotu zaskarżenia” stosowanym w postępowaniu odwoławczym. Brzmienie art. 12 ustawy wskazuje z kolei, że ustawodawca – tam, gdzie uznał to za potrzebne – posłużył się pojęciem „wartości przedmiotu zaskarżenia” jako podstawy do ustalenia wysokości należnej opłaty. Zatem, gdyby zamiarem ustawodawcy było uzależnienie wysokości opłaty od apelacji w postępowaniu uproszczonym od wartości przedmiotu zaskarżenia, przepis art. 28 ustawy powinien zawierać odpowiednie wskazanie, że także wartość przedmiotu zaskarżenia (a nie tylko wartość przedmiotu sporu lub umowy) przesądza zakwalifikowanie sprawy do odpowiedniego przedziału, od którego

zależy wysokość należnej opłaty stałej. W obecnym stanie prawnym, zwłaszcza w kontekście art. 12 i 13 ustawy, nie ma jednak takiego wskazania.

A.Z.

*

III CZP 156/06

„Czy od postanowienia sądu rejonowego orzekającego, na podstawie art. 598⁶ k.p.c., w przedmiocie wniosku uprawnionego o zleceniu kuratorowi sądowemu przymusowego odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, przysługuje środek odwoławczy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 20 listopada 2006 r., II Cz 534/06, M. Lechowska, A. Izydorczyk, D. Witek)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, w związku z wprowadzeniem art. 598¹-598¹³ k.p.c., postępowanie w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzone jest wyłącznie według tych nowych uregulowań, przy posiłkowym zastosowaniu – w sprawach nieunormowanych – przepisów ogólnych normujących postępowanie w sprawach rodzinnych i opiekuńczych (art. 568-578 k.p.c.) oraz przepisów ogólnych postępowania nieprocesowego (art. 506-525 k.p.c.), a ostatecznie przez odesłanie zawarte w art. 13 § 2 k.p.c. także na podstawie przepisów o procesie. Przyjmuje się natomiast, że w sprawach powyższych wyłączone jest stosowanie przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego oraz postępowania klauzulowego.

W doktrynie uznaje się, że zlecenie kuratorowi odebrania dziecka na podstawie art. 598⁶ k.p.c. następuje w formie postanowienia sądu, brak natomiast wyraźnej odpowiedzi, czy od tego typu orzeczenia uczestnikom przysługuje środek odwoławczy. Część przedstawicieli piśmiennictwa, zakładając, że wspomniane zlecenie jest w zasadzie czynnością o charakterze „technicznym” zbliżonym do polecenia przewidzianego w art. 933 i 1051 § 3 k.p.c., nie bez pewnych wątpliwości uznało, że na postanowienie sądu w tym przedmiocie zażalenie nie przysługuje.

Sąd Okręgowy zauważył, że w pewnych kategoriach spraw omawiane postanowienie nie będzie miało tylko „technicznego charakteru”, nie można bowiem wykluczyć takiego obrotu sprawy, iż strona będzie domagała się wykonania orzeczenia o wydaniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej. W takim wypadku, kierując się generalną zasadą dobra dziecka, Sąd orzekający w sprawie oceni, czy wszczęcie rzeczzonego postępowania naruszy dobro tej osoby i dochodząc do takiego przekonania, oddali wniosek uprawnionego.

Skoro zatem orzeczenie takie nie ma już charakteru „technicznego” i zawiera elementy ocenne, to z punktu widzenia dobra dziecka oraz interesów uczestników postępowania powinno być przedmiotem weryfikacji przed sądem drugiej instancji. Należy przy tym zauważyć, że art. 598⁶ i nast. k.p.c. nie dają odpowiedzi na pytanie, czy orzeczenie w przedmiocie zlecenia kuratorowi przymusowego odebrania osoby podlega zaskarżeniu. Nie stanowi ono orzeczenia co do istoty sprawy, a zatem należy do kategorii innych postanowień Sądu pierwszej instancji. Od tych orzeczeń zażalenie przysługuje jednak tylko w wypadkach wskazanych w ustawie (art. 518 zdanie drugie k.p.c.). Skoro jednak do postępowania nieprocesowego stosuje się odpowiednio przepisy o procesie (art. 13 § 2 k.p.c.), to nie można wykluczyć, że postanowienie takie, jako orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, podlega zażaleniu do sądu drugiej instancji (art. 394 § 1 k.p.c.).

Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia dodatkowo wynikająca z art. 78 Konstytucji zasada, że każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady określa ustawa. Z kolei art. 176 Konstytucji wskazuje, że postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. Prawo do zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji stanowi zatem jeden z zasadniczych elementów składających się na prawo do sądu. Przytaczane przepisy, według niektórych autorów, dotyczą przy tym wszelkich rozstrzygnięć o prawach obywatela, w tym orzeczeń wydawanych w sprawach wpadkowych.

Z drugiej strony Sąd Najwyższy niejednokrotnie prezentował już stanowisko, że gdy mamy do czynienia z postępowaniem incydentalnym, to nie stosuje się do niego przepisów Konstytucji, przyznających stronie prawo do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji oraz przewidujących instancyjność postępowania, instancyjność postępowania tamuje bowiem w istocie sprawne rozpoznanie sprawy.

Analogicznie w niniejszej sprawie nie można wykluczyć poglądu, że postanowienie zlecające kuratorowi odebranie osoby ma charakter incydentalny i dla dobra tej osoby powinno być wykonywane niezwłocznie, a zatem od tego typu orzeczeń środek odwoławczy nie przysługuje.

A.Z.

*

III CZP 157/06

„Czy w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie wyroku nakazującego wydanie domku rekreacyjnego, w którym dłużnicy faktycznie zaspokajają swoje potrzeby mieszkaniowe ma zastosowanie art. 1046 § 3–8 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 września 2006 r., II Cz 1307/06, E. Buczkowska-Żuk, M. Grzesik, I. Mostowska)

Zdaniem Sądu Okręgowego, domek rekreacyjny jest nieruchomością, gdyż jest podpiwniczony, a więc trwale związany z gruntem w rozumieniu art. 46 k.c. Wątpliwości sądu dotyczą natomiast kwestii, czy domek rekreacyjny jest lokalem służącym zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika. Stosownie do art. 1046 § 4 k.p.c., komornik wykonując obowiązek opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika na podstawie tytułu wykonawczego, z którego nie wynika prawo dłużnika do lokalu socjalnego lub zamiennego, musi wstrzymać się z dokonaniem czynności do czasu, gdy gmina wskaże tymczasowe pomieszczenie lub gdy dłużnik sam znajdzie takie pomieszczenie. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje definicji lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych. Definicja lokalu została natomiast zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) i wskazuje, że przez pojęcie to należy rozumieć lokal służący do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych oraz lokal będący pracownią służącą twórcy do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury

i sztuki; nie jest zatem lokalem pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób, w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.

W ocenie Sądu Okręgowego, uwzględniając cel art. 1046 § 4 k.p.c. i art. 2 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, którym jest ochrona przed eksmisją na bruk, i przyjmując, że pełna definicja lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych ma zastosowanie również w postępowaniu egzekucyjnym, nie można przyjąć, że funkcja domku rekreacyjnego wyklucza możliwość uznania go za lokal służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika. Ustawodawca zarówno w art. 1046 k.p.c., jak i w ww. ustawie położył nacisk na przeznaczenie lokalu, a więc na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych, przy czym przeciwny temu celowi jest pobyt krótkotrwały w budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych. Decydujące znaczenia ma jednak zaspokajanie w lokalu potrzeb mieszkaniowych, to jest stworzenie w nim centrum swoich spraw życiowych.

Konkludując, jeżeli dłużnicy zaspokajają w domku rekreacyjnym potrzebę wypoczynku to ochrona z art. 1046 § 3–8 k.p.c. nie obejmuje ich, ale jeżeli zaspokajają w nim potrzeby mieszkaniowe, to ochrona ta im przysługuje.

E.S.S.

*

III CZP 158/06

„Czy rygor określony w art. 130² § 3 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) ma zastosowanie w sytuacji, gdy apelację wnosi osobiście strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 17 listopada 2006 r., IV Ca 387/06, A. Jastrzębski, M. Koba, W. Dumanowska)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy dopuszczalności obejścia rygoru z art. 130² § 3 k.p.c. przez osobiste złożenie środka odwoławczego lub zaskarżenia przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Okręgowy zauważył, że wykładnia gramatyczna tego przepisu wskazuje wprawdzie na możliwość obchodzenia go, ale jest ona sprzeczna z *ratione legis* ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398). Celem tej ustawy jest bowiem przyśpieszenie i usprawnienie postępowania cywilnego, czemu służyć ma rygor z art. 130² § 3 k.p.c. mobilizujący fachowych pełnomocników do wykazywania większego profesjonalizmu.

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy zachowuje aktualność stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 29 stycznia 1988 r., IV CZ 4/88, zakładające, że jeżeli strona wniosła rewizję osobiście, to rewizja wniesiona w terminie późniejszym przez profesjonalnego pełnomocnika strony jest jej uzupełnieniem i z tego względu nie podlega odrzuceniu wtedy, gdy przepisy ustawy przewidują od niej opłatę w wysokości stałej, która nie została przez stronę uiszczona, oraz w postanowieniu z dnia 25 marca 1999 r., III RN 159/98, wskazującym, że skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego jest wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika, gdy została przez niego sporządzona i podpisana.

Odnosząc się do kwestii wypowiedzenia pełnomocnictwa Sąd Okręgowy uznał, że jeśli wypowiedzenie nastąpiło po osobistym wniesieniu przez stronę środka odwoławczego lub zaskarżenia, należy przyjąć, że w chwili złożenia tego środka strona reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika, tym bardziej, gdy pełnomocnik podejmował dalsze czynności w zakresie postępowania międzyinstancyjnego.

E.S.S.

*

III CZP 159/06

„Czy może odnieść skutek powództwo windykacyjne właściciela nieruchomości gruntowej, jeżeli na objętym żądaniem pozwu gruncie posadowione są części (struktury przestrzenne) budynku nie będącego jego częścią składową?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 listopada 2006 r., I ACa 649/05, E. Kuczyńska, H. Rosiak-Dąbrowska, K. Chojnowski)

Sąd Apelacyjny zauważył, że przedstawione zagadnienie prawne dotyczy wykładni art. 222 § 1 k.c. i nie było dotychczas podejmowane ani przez doktrynę, ani przez judykaturę.

Zgodnie z art. 48 k.c., budynek stanowi część składową nieruchomości, część składowa rzeczy nie może natomiast być odrębnym przedmiotem własności i innych praw rzeczowych, o czym mowa w art. 47 § 1 k.c. Przepisy te zawierają normy bezwzględnie obowiązujące.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, budynek nie może być przedmiotem współwłasności różnych właścicieli, nawet sąsiadujących ze sobą nieruchomości, oznaczałoby to bowiem, że budynek jest odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Zgodnie z art. 46 § 1 k.c., budynek jest odrębnym przedmiotem własności tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi. Prawo nie przewiduje jednak odrębnej własności części budynku.

Wykładnia językowa, funkcjonalna i systemowa art. 48 k.c. skłania do przyjęcia, że budynek nie może być równocześnie częścią składową dwóch różnych nieruchomości, a jedynie jednej z nich. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, także art. 151 k.c. wskazuje, że usytuowanie części budynku na cudzej nieruchomości nie powoduje, iż część ta staje się częścią składową tej nieruchomości, chociaż jest z nią trwale związana, ale pozostaje nadal częścią składową całego budynku, a więc częścią składową nieruchomości na której posadowiony jest budynek.

Zgodnie z art. 64 ust. 3 Konstytucji, własność jest prawem bezwzględnym, które może być ograniczone tylko przez ustawę i tylko w zakresie, w jakim nie narusza istoty prawa własności. Na mocy art. 140 k.c. właściciel ma prawo do korzystania z rzeczy i rozporządzania nią z wyłączeniem innych osób w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego. Stosownie natomiast do art. 222 § 1 k.c., ten kto włada cudzą rzeczą bez uprawnienia skutecznego względem właściciela ma obowiązek wydać rzecz na jego żądanie. W przedstawionej sprawie niemożliwe jest wydanie samego gruntu ani gruntu wraz z częścią budynku stanowiącego część składową innej nieruchomości; część składowa przynależy do nieruchomości i nie może być przedmiotem samodzielnego obrotu. Sąd Apelacyjny przedstawił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 6 czerwca 1973 r., I CR 413/73 (nie publ.), zakładające, że nie jest możliwe władanie częścią składową w zakresie odpowiadającym uprawnieniom właściciela przez kogoś innego niż

właściciel rzeczy głównej. Niedopuszczalne byłoby zatem wydanie nieruchomości zabudowanej częścią budynku, gdyż wydanie jest przeniesieniem posiadania, w tym przypadku, samoistnego.

Sąd Apelacyjny, powołując się na art. 151 k.c., zgodnie z którym jeżeli przy wznoszeniu budynku nastąpi przekroczenie granicy, dochodzi do naruszenia prawa własności w stosunku do tej nieruchomości, przed czym można się bronić w drodze powództwa negatoryjnego z art. 222 § 2 k.c. Skuteczność powództwa windykacyjnego zależy zatem od jednoczesnego wystąpienia z powództwem negatoryjnym.

E.S.S.

*

III CZP 160/06

„Czy skutkiem uchybienia procesowego polegającego na ogłoszeniu wyroku przez sędziego, który nie orzekał w sprawie, jest nieważność postępowania czy też skutkiem takiego uchybienia jest jedynie możliwość powoływania się na nie w zarzutach apelacyjnych, w sytuacji gdy mogło mieć wpływ na wynik sprawy?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 25 października 2006 r., I ACa 983/06, J. Surma, I. Biedroń, A. Terpiłowska)

Zgodnie z art. 326 § 2 k.p.c., ogłoszenie wyroku dokonywane jest przez przewodniczącego składu orzekającego. Jest to element konstytutywny wyroku początkujący jego egzystencję prawnoprocesową, stosownie bowiem do art. 332 § 1 k.p.c., sąd jest związany wydanym wyrokiem od chwili jego ogłoszenia.

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczą skutków prawnych ogłoszenia wyroku przez innego sędziego niż ten który brał udział w rozpoznaniu sprawy i sporządzeniu sentencji wyroku. Sąd wyodrębnił stanowisko zakładające, że decydujące znaczenie w tym zakresie ma akt ogłoszenia wyroku, niezależnie od tego, kto tego aktu dokonał. Skutkiem ogłoszenia wyroku przez innego sędziego niż ten, który brał udział w rozprawie poprzedzającej wydanie go oraz w sporządzeniu jego sentencji jest powstanie podstawy do sformułowania zarzutu apelacyjnego, gdy miało ono wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Sąd przedstawił także inne zapatrywanie

przyjmujące, że ogłoszenie wyroku następuje tylko wtedy, gdy wyrok ogłosił sędzia, który sporządził i podpisał sentencję wyroku. W przeciwnym razie wyrok uznaje się za nieogłoszony.

Sąd przedstawiający pytanie prawne powołał się również na pogląd doktryny uznający, że wyrok nieogłoszony jest wyrokiem nieistniejącym, a więc nie wywołuje żadnych skutków prawnych i nie podlega zaskarżeniu. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 listopada 2005 r., I CK 298/05 (OSNC 2006, nr 9, poz. 152). Odmienny pogląd Sąd Najwyższy zajął natomiast w uchwale z dnia 17 października 1978 r., III CZP 62/78 (OSNCP 1979, nr 5, poz. 88), w której wyjaśnił, że brak ogłoszenia wyroku stanowi istotne naruszenie prawa procesowego, wyrok taki w toku postępowania rewizyjnego podlega zatem z urzędu uchyleniu, ale nie powoduje nieważności postępowania. Pogląd o braku możliwości uznania nieważności postępowania Sąd Najwyższy wyraził również w uchwale z dnia 26 września 2000 r., III CZP 29/00 (OSNC 2001, nr 2, poz. 25), w której uznano, że kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje nieważności orzeczeń, a wśród przesłanek nieważności postępowania określonych w art. 379 k.p.c. nie wymienia wadliwości formalnych orzeczenia sądowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pogląd o nieważności postępowania byłby zasadny w sytuacji, w której ogłoszenie wyroku przez sędziego, bez udziału którego odbyła się rozprawa poprzedzająca jego wydanie i który nie brał udziału w sporządzeniu sentencji wyroku, zostałyby potraktowane jako skład sądu sprzeczny z przepisami prawa, o którym mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c. Za poglądem tym dodatkowo przemawia złożony charakter czynności wydania wyroku.

E.S.S.

*

III CZP 161/06

„1. Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie cywilnej dla dochodzenia przez przechowawcę wynagrodzenia za przechowanie rzeczy ruchomych oddanych mu na przechowanie w związku z prowadzonym postępowaniem karnym i zajętych w postępowaniu karnym za okres obejmujący to zajęcie, jeśli wynagrodzenie za to przechowanie nie zostało w tym

postępowaniu określone przez sąd, prokuratora lub inny organ na podstawie art. 618 § 1 pkt 4 i § 3 k.p.k.;

2. Czy w razie niedopuszczalności drogi sądowej dla dochodzenia przez przechowawcę wynagrodzenia za przechowanie rzeczy ruchomych oddanych mu na przechowanie w związku z prowadzonym postępowaniem karnym i zajętych w postępowaniu karnym za okres obejmujący to zajęcie dopuszczalne jest dochodzenie w sprawie cywilnej przez przechowawcę odsetek od wynagrodzenia za przechowanie rzeczy ruchomych oddanych mu na przechowanie w związku z prowadzonym postępowaniem karnym i zajętych w postępowaniu karnym określonego na podstawie art. 618 § 1 pkt 4 i § 3 k.p.k.”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 października 2006 r., I ACa 299/06, D. Jezierska, M. Sawicka, J. Jaśkiewicz)

Sąd Apelacyjny, oceniając charakter stosunku prawnego łączącego strony postępowania, gdy jedną z nich stanowią jednostki Skarbu Państwa, zauważył, że oddanie rzeczy na przechowanie osobie godnej zaufania, na mocy art. 228 lub 197 § 1 poprzednio obowiązującego kodeksu postępowania karnego, tworzy między nią a Skarbem Państwa stosunek obligacyjny. Organ postępowania może bowiem żądać od osoby przechowującej rzecz spełnienia świadczenia wynikającego z treści orzeczenia, istnieje jednak również obowiązek wykonania tego świadczenia do czasu wydania odmiennej decyzji w przedmiocie dowodów rzeczowych.

Sąd przedstawiający pytanie prawne powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 14 czerwca 2004 r., II KK 38/2003 (OSNKW 2004, nr 7-8, poz. 76) przyjmujące, że oddanie rzeczy na przechowanie na podstawie art. 228 k.p.k. oznacza przechowanie w rozumieniu art. 835 k.c., gdyż ustawodawca nie przewidział innego znaczenia tego pojęcia na gruncie kodeksu postępowania karnego. Źródłem obowiązku przechowania, o którym mowa w art. 835 k.c., jest nie tylko umowa, ale także orzeczenie sądu, prokuratora lub innego organu państwowego. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 kwietnia 2000 r., II CKN 256/00 (nie publ.). Za cywilnoprawnym charakterem stosunku wynikającego z przechowania rzeczy na mocy art. 228 lub 197 § 1 k.p.k. opowiedziała się również doktryna; jeżeli w sprawie karnej nie ma wskazanego imiennie przechowawcy, to charakter ten może wynikać z treści umowy przechowania.

Składający rzecz na przechowanie nie musi bowiem być jej właścicielem; wystarczy, że będzie jej posiadaczem lub dzierżycielem.

Sąd Apelacyjny zauważył, że stosunek łączący przechowawcę z organem prowadzącym postępowanie karne może mieć charakter bardziej złożony. Wątpliwości Sądu dotyczą zagadnienia, czy oceniając charakter tego stosunku można dokonać różnicowania drogi sądowej w zależności od tego czy dany przedmiot został oddany na przechowanie przechowawcy imiennie wymienionemu w treści postanowienia wydanego na podstawie art. 228 lub 197 § 1 k.p.k., czy też w drodze zatwierdzenia przez organ procesowy zajęcia przedmiotu oddanego wcześniej na przechowanie podmiotowi, który przechowuje rzeczy ruchome na rzecz podmiotów uprawnionych do dysponowania nimi z tytułu upoważnienia ustawowego zawartego w regulacji karnej. W drugim przypadku pozycja przechowawcy w postępowaniu karnym, którego nie jest uczestnikiem ulega ograniczeniu procesowemu w postaci nie przekazywania mu informacji o przebiegu postępowania karnego w zakresie przedmiotu przechowania. Ma to istotne znaczenie, np. dla zgłoszenia wniosku o określenie wydatków i czasu jego rozpoznania.

W konkluzji Sąd Apelacyjny uznał, że zasadny jest również pogląd, iż w zakresie roszczeń o wynagrodzenie za przechowanie rzeczy ruchomych złożonych w postępowaniu karnym nie przysługuje droga sądowa w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., ale jest ona otwarta w postępowaniu karnym, gdyż brak rozstrzygnięć w przedmiocie tego wynagrodzenia w sprawach karnych zakończonych na etapie postępowania rozpoznawczego nie stanowi przeszkody do wydania postanowień uzupełniających ze względu na brak tzw. prawomocności materialnej orzeczenia w przedmiocie wydatków.

Odnosząc się do zagadnienia przedstawionego w punkcie drugim pytania prawnego, Sąd Apelacyjny powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1996 r., III CZP 22/96 (BSN 1996, nr 3, s. 13), w której wyrażono pogląd o samodzielności roszczenia o odsetki zarówno w sferze materialnoprawnej, jak i procesowej. Roszczenie to nie traci samodzielności także wtedy, gdy świadczenie główne wynika ze stosunku o charakterze mieszanym, np. stosunek łączący biegłego z sądem. Nieterminowość spełnienia świadczenia pieniężnego w postaci wynagrodzenia za opinie stanowi zdarzenie cywilnoprawne; biegły od dnia uprawomocnienia się postanowienia przyznającego mu wynagrodzenie ma prawo

domagać się wypłaty. Należy zatem uznać, że przesłanki przewidziane w art. 481 § 1 k.c. zostały spełnione. Droga sądowa do dochodzenia odsetek jest zatem otwarta, co wynika wprost z art. 1 i 2 § 1 k.p.c.

E.S.S.

*

III CZP 162/06

„Czy wskazania Sądu Najwyższego zawarte w wyroku uchylającym wyrok Sądu II instancji do ponownego rozpoznania wynikające z odmiennej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego stanowią dla strony okoliczność w rozumieniu art. 381 k.p.c., stwarzającą podstawę do powołania nowych faktów i dowodów niewskazanych przed Sądem I instancji ani w apelacji?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 października 2006 r., I ACa 568/06, D. Dończyk, E. Jokiel, M. Kopec)

Sąd Apelacyjny zauważył, że przedstawione zagadnienie prawne nie było dotychczas jednolicie ujmowane ani w orzecznictwie ani w doktrynie. Sąd zwrócił uwagę, że w systemie apelacji pełnej sąd apelacyjny ma prawo do ponownego, prawie nieograniczonego badania sprawy, ale postępowanie przed sądem drugiej instancji nie może zmierzać do przedłużania procesu sądowego, tak aby strony mogły powoływać nowe okoliczności faktyczne i środki dowodowe. Obowiązuje tu bowiem zasada skoncentrowania materiału procesowego przed sądem pierwszej instancji, co prowadzi do ograniczenia prawa nowości określonego w art. 381 k.p.c. i zmierzającego do pozostawienia uznaniu sądów apelacyjnych uwzględnienia nowych okoliczności faktycznych i dowodów, jeżeli strona nie mogła ich powołać wcześniej.

Sąd Apelacyjny zaprezentował następnie ewolucję poglądów Sądu Najwyższego w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego, przytaczając w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999 r., II CKN 798/97 (nie publ.) oraz mającą moc zasady prawnej uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124), wskazującą, że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne będące podstawą wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania

dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania. Wątpliwości Sądu wzbudziła kwestia czy za okoliczność szczególną, o której mowa w ww. uchwale, można uznać odmienną ocenę prawną stanu faktycznego dokonaną przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym. W tym zakresie Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r., III CSK 128/05 (OSNC 2006, nr 11, poz. 191), w którym uznano, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę i orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z prekluzji. Skoro prekluzja materiału procesowego występuje na dalszym etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji, to występuje ona także w postępowaniu apelacyjnym. Podkreślono dyskrecjonalność władzy sędziowskiej w zakresie oceny, czy zachodzą wyjątki od prekluzji dowodowej uzasadniające uprawnienie stron do przytaczania okoliczności faktycznych i dowodów. Pogląd ten doznaje wsparcia w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 26/05 (OSNC 2006, nr 4, poz. 63).

W zakresie dopuszczenia przez sąd dowodu z urzędu Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lutego 2004 r., IV CK 24/03 (OSNC 2005, nr 3, poz. 45) zaznaczył, że art. 381 k.p.c. przewiduje uprawnienie, a nie obowiązek pominięcia nowych faktów i dowodów, jeżeli strona mogła je przytoczyć przed sądem pierwszej instancji, co wynika z art. 232 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zauważył, że nowelizacje kodeksu postępowania cywilnego wzmocniły zasadę kontradyktoryjności postępowania, co skutkuje ograniczeniem inicjatywy dowodowej sądów, obowiązek powołania dowodów spoczywa bowiem przede wszystkim na stronach. Nie oznacza to jednak, że sąd został pozbawiony inicjatywy dowodowej, której podstawą jest jego uznanie, a nie ustawowy obowiązek. Sąd drugiej instancji ma bowiem swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną tylko granicami zaskarżenia; może zatem naprawić naruszenia prawa dokonane przez sąd pierwszej instancji niezależnie od tego, czy zostały podniesione w apelacji, pod warunkiem jednak, że mieszczą się w granicach zaskarżenia.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne przedstawił również stanowisko doktryny przyjmujące, że skoro przed sądem pierwszej instancji obowiązuje prekluzja

dowodowa, to musi również istnieć prekluzja faktycznych i prawnych podstaw zaskarżenia. W przeciwnym razie sąd kasacyjny byłby również sądem faktu.

E.S.S.

*

III CZP 163/06

„Czy jest skuteczne zajęcie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w trybie postępowania egzekucyjnego w administracji w sytuacji, gdy dłużnik ujawniony jest w Krajowym Rejestrze Sądowym jako wspólnik tej spółki, pomimo dokonanego już zbycia udziałów w warunkach, gdy zawiadomienie o zajęciu zostało wystawione przed zbyciem udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością przez dłużnika a doręczone po zbyciu tych udziałów?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 5 września 2006 r., X Ga 163/06, J. Kaspryszyn, E. Gonczarek, W. Łukowski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą wykładni art. 96j ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wykładnia gramatyczna tego przepisu prowadzi do wniosku, że zajęcie udziału oraz wierzytelności z tego prawa następuje z chwilą doręczenia spółce zawiadomienia o zajęciu praw z udziałów dłużnika w spółce. Skoro tak, to dłużnik powinien być w chwili doręczenia tego zawiadomienia wspólnikiem, w przeciwnym razie nastąpiłoby zajęcie praw innego podmiotu. Gdy dłużnik nie jest już wspólnikiem, nie dochodzi do skutecznego zajęcia, a w konsekwencji brak podstaw do przyjęcia do akt zawiadomienia o faktycznie nieskutecznym zajęciu praw z udziałów. Oznacza to, że sąd rejestrowy może przyjąć do akt zawiadomienie o zajęciu praw z tytułu posiadanych udziałów w spółce z o.o. tylko wtedy, gdy zajęcie to zostanie dokonane skutecznie. Zgodnie z art. 96j § 3 pkt 1 ustawy, organ egzekucyjny jest zobowiązany do skierowania jednocześnie z przesłaniem spółce zawiadomienia o zajęciu, wniosku do sądu rejestrowego o dokonanie w Krajowym Rejestrze Sądowym wpisu o zajęciu udziału. Przepis ten może skutkować przyjęciem, że wniosek do sądu rejestrowego

o dokonanie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zajęcia udziału składany jest niezależnie od skuteczności zajęcia.

W ocenie Sądu Okręgowego, przyjęcie do akt rejestrowych zawiadomienia o zajęciu udziałów wiąże się z ustaleniem dokonania tego zajęcia, co uzasadnione jest funkcją informacyjną rejestru. Orzeczenie o przyjęcie do akt zawiadomienia organu egzekucyjnego o zajęciu praw dłużnika z tytułu posiadanych przez niego udziałów ma charakter informacyjny i nie stanowi przesłanki przyjęcia do akt rejestrowych takiego zawiadomienia.

Sąd Okręgowy powołał się na poglądy doktryny przemawiające za dopuszczalnością zajęcia udziału przez wierzyciela wspólnika po zbyciu przez niego udziału. Granicę czasową skuteczności zajęcia udziału stanowi moment wpisu do rejestru zmiany wspólnika i ogłoszenia tego wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, co uzasadnia się funkcją postępowania egzekucyjnego.

Sąd przedstawiający pytanie prawne powziął wątpliwość w kwestii, czy przesłanką skuteczności zajęcia udziału w spółce z o.o. jest posiadanie przez dłużnika w dniu wystawienia zawiadomienia o zajęciu udziału statusu wspólnika, przy jednoczesnym ujawnieniu tego dłużnika jako wspólnika w rejestrze, czy też skuteczne zajęcie następuje tylko w przypadku doręczenia zawiadomienia spółce pod warunkiem, że w momencie dokonywania zajęcia udziału należy on do dłużnika.

E.S.S.

*

III CZP 164/06

„Czy jest ważna umowa, zawarta – bez zachowania formy aktu notarialnego – przez wspólników spółki cywilnej z osobą trzecią o przystąpieniu tej osoby do spółki cywilnej, jeżeli współwłasność łączna dotychczasowych wspólników obejmuje nieruchomości?”

w przypadku zaś odpowiedzi pozytywnej na pierwsze pytanie:

czy na skutek takiej umowy osoba przystępująca do spółki cywilnej nabywa prawo do całego dotychczasowego majątku wspólnego wspólników,

w tym również w odniesieniu do nieruchomości, czy też tylko do części majątku z wyłączeniem współwłasności łącznej nieruchomości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 11 grudnia 2006 r., VI Ga 98/06, M. Ciszewski, K. Szóstak-Werner, M. Lubelska)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że członkostwo wspólników w spółce cywilnej ma charakter osobisty i majątkowy, zmiany składu osobowego spółki skutkują zatem zmianą w zakresie uprawnień majątkowych. Sąd przedstawiający zagadnienie prawne powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 21 listopada 1995 r., III CZP 160/95 (OSNC 1996, nr 3, poz. 33) i uznał, że na gruncie obecnie obowiązujących przepisów dotyczących umowy spółki cywilnej, w tym art. 863 k.c., możliwe jest przystąpienie do spółki nowego wspólnika. Jeżeli dopuszczalna jest zmiana składu osobowego spółki cywilnej, polegająca na przeniesieniu członkostwa z ustępującego na wstępującego wspólnika, to dopuszczalne jest również nabycie członkostwa na skutek zmiany umowy spółki. Przystąpienie do spółki cywilnej łączy się z nabyciem praw do majątku, stanowiącego wspólność bezudziałową dotychczasowych wspólników. Ze względu na nierozzerwalny związek cech majątkowych i osobistych stosunku spółki cywilnej, nabycie takich uprawnień stanowi warunek konieczny przystąpienia do spółki.

Wątpliwości Sądu dotyczą jednak formy, w jakiej czynność przystąpienia do spółki powinna być dokonana. Zawarcie umowy spółki cywilnej nie wymaga zachowania formy szczególnej, gdyż zgodnie z art. 860 § 2 k.c., forma pisemna została zastrzeżona dla celów dowodowych. Wniesienie do spółki wkładu w postaci prawa własności nieruchomości może zostać dokonane tylko w formie aktu notarialnego niezależnie od tego, czy wniesienie to następuje w chwili zawarcia umowy spółki, czy na podstawie odrębnej umowy o charakterze zobowiązująco-rzeczowym.

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd doktryny zakładający, że nabycie członkostwa w spółce cywilnej łączy się z nabyciem uprawnień do majątku objętego wspólnością majątkową wspólników, w szczególności gdy w skład tej wierzytelności wchodzi prawo własności nieruchomości i ono przesądza o formie tej umowy. W przypadku niezachowania formy aktu notarialnego, czynność przystąpienia do spółki dotknięta jest nieważnością z art. 73 § 2 k.c. Pogląd ten uzasadniany jest

również jednolitością osobistych i majątkowych uprawnień współnika spółki cywilnej i niemożnością nabycia tylko niektórych z nich.

Sąd przedstawiający pytanie prawne wyodrębnił również inne stanowisko wskazujące, że przepisy szczególne określające zasady funkcjonowania spółki cywilnej nie przewidują żadnego wymogu co do formy czynności powodujących zmiany w składzie osobowym spółki. Nie można zatem stawiać tak wysokich wymagań co do formy dla czynności, której dopuszczalność wprost w ustawie nie została wyrażona. Sąd rozważył również kwestię zakresu skuteczności umowy o przystąpieniu do spółki bez zachowania formy aktu notarialnego w odniesieniu do majątku wspólnego współników. W takiej sytuacji współnik przystępujący do spółki nabywa prawo do majątku wspólnego, z wyłączeniem nieruchomości, co do której nabywa jedynie ekspektatywę tego prawa.

Sąd dostrzegł również inne zapatrywanie przyjmujące, że zmiany w zakresie praw majątkowych mają charakter wtórny w stosunku do zmian osobowych; każda zmiana składu osobowego spółki skutkuje zatem, z mocy prawa, zmianą podmiotów uprawnionych do jej majątku. Umowa o przystąpieniu do spółki powoduje nabycie przez nowego współnika prawa do całości majątku objętego wspólnością, w tym do nieruchomości.

E.S.S.

*

III CZP 165/06

„Czy dokonując dopuszczalnej w świetle art. 193 § 1 k.p.c. zmiany przedmiotowej powództwa i występując w sprawie gospodarczej z nowym roszczeniem pieniężnym zamiast roszczenia pierwotnego, powód jest obowiązany do uiszczenia ponownie opłaty od pozwu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 grudnia 2006 r., I ACz 876/06, M. Pankowiec, E. Borowska, K. Chojnowski)

Sąd Apelacyjny powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 143/05, stwierdził, że w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych dopuszczalna zmiana powództwa, na podstawie do art. 193 § 1 k.p.c.

Zmiana ta może polegać na zmianie ilościowej – modyfikacja żądania, lub na zmianie jakościowej – zmiana podstawy faktycznej, albo na połączeniu obu tych elementów. Niedopuszczalna jest jedynie zmiana powództwa wpływająca na właściwość sądu. Zmiana powództwa musi natomiast spełniać wymagania formalne pozwu. Zgłoszenie nowej podstawy prawnej żądania wprowadzie nie jest zmianą powództwa, o której mowa w art. 193 § 1 k.p.c., ale prowadzi do zmiany podstawy faktycznej.

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczą kwestii, czy w przypadku uznania, że modyfikacją powództwa jest także zmiana jakościowa, strona ma obowiązek uiścić opłatę od zmienionego roszczenia. Zgodnie z art. 126² § 1 k.p.c., sąd nie podejmuje żadnej czynności w stosunku do pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata. Pozew jest pismem podlegającym opłacie, którą należy uiścić przy wnoszeniu go do sądu. Ustalając wysokość opłaty sądowej dla kilku roszczeń dochodzonych pozwem należy zsumować ich wartość. Stosownie do art. 193 § 3 k.p.c., zmiana powództwa powinna spełniać wymagania formalne pozwu, a skutki z art. 192 k.p.c. powstają z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę lub z momentem dokonania tej zmiany na rozprawie w obecności pozwanego. W tej sytuacji odpowiednie zastosowanie znajduje art. 126¹ i 130² k.p.c. W przypadku zmiany powództwa przez stronę będącą przedsiębiorcą lub reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika art. 193 § 4 k.p.c. wyłącza stosowanie art. 130³ § 2 k.p.c., który nie przewiduje obowiązku uiszczenia opłaty w razie zmiany powództwa, ale ustanawia taki obowiązek w stosunku do zmiany żądania. Zmiana powództwa traktowana jest jak wniesienie nowego pozwu, który powinien zostać opłacony na zasadach ogólnych. Obowiązek uiszczenia opłaty istnieje zatem zarówno w stosunku do rozszerzenia powództwa, jak i wystąpienia z nowym roszczeniem oraz w sytuacji, w której zmiana powództwa jest niedopuszczalna – wtedy nowe roszczenie zostanie potraktowane jako odrębna sprawa. Stanowisko to jest wspierane przez występujący w orzecznictwie i literaturze pogląd, że wystąpienie z nowym roszczeniem w miejsce pierwotnego stanowi dorozumiane cofnięcie roszczenia pierwotnego, co skutkuje umorzeniem postępowania w zakresie cofniętego roszczenia i zastosowaniem art. 79 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Stanowisko to prowadzi do obciążenia powoda istotnymi skutkami procesowymi, ale również dyscyplinuje go do rozważnego zgłaszania roszczeń.

Sąd Apelacyjny wyodrębnił też pogląd o braku obowiązku uiszczenia opłaty od roszczenia zgłoszonego w ramach tej samej wartości przedmiotu sporu, w miejsce roszczenia pierwotnego. Przemawia za tym wykładnia art. 193 k.p.c., zgodnie z którą ciągłość postępowania oznacza również prawo powoda do kontynuowania bezpłatnie procesu o roszczenie związane materialnoprawnie i faktycznie z roszczeniem pierwotnym. W przeciwnym razie omawiana zmiana powództwa praktycznie nie różniłaby się od wytoczenia odrębnego procesu w zakresie nowego roszczenia.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne zaprezentował również stanowisko doktryny przyjmujące, że gdy strona występuje z nowym roszczeniem w miejsce dawnego, sąd orzeka tylko o nowym, podobnie jak przy żądaniu ewentualnym. Nie można zatem uznać tej sytuacji jako dorozumianego cofnięcia pozwu co do roszczenia pierwotnego i z tego względu do jej dokonania nie jest wymagana zgoda pozwanego; jeżeli nie powoduje ona wzrostu wartości przedmiotu sporu, nie podlega opłacie.

E.S.S.

*

III CZP 166/06

„Czy uprawnienie (legitymacja) do żądania wpisu do księgi wieczystej hipoteki przymusowej zabezpieczającej wierzytelność z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 ze zm.) przysługuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych czy też Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako dysponenta Funduszu Ubezpieczeń Społecznych?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 2 listopada 2006 r., I Ca 483/06, W. Misiuda, B. Chłędowska, M. Moskwa)

Sąd Okręgowy uznał, że art. 120 ustawy 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 ze zm.) skłania do przyjęcia, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych – mający osobowość prawną na mocy art. 66 ust. 1 i 2 tej ustawy – jest następcą prawnym ZUS-u, będącego dotąd

państwową jednostką organizacyjną. Zgodnie z art. 114 ustawy, majątek pozostający w zarządzie ZUS-u jako państwowej jednostki organizacyjnej, stanowiący własność Skarbu Państwa, stał się własnością ZUS-u. Zakład ten jest obecnie dysponentem Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będącego państwowym funduszem celowym. Przychody funduszu pochodzą ze składek ubezpieczeniowych oraz z wpłat i dotacji budżetowych. Stosownie do art. 26 ust. 2 i art. 68 pkt 1 lit.c ustawy, ZUS jako dysponent Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest wykonawcą zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych. W ramach swych uprawnień m.in. wymierza i pobiera składki na ubezpieczenia społeczne, a wystawione przez niego dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu składek oraz jej wysokość stanowią podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości będącej własnością zobowiązanego.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne zaprezentował poglądy występujące w judykaturze Sądu Najwyższego, z których wynika, że wpis do księgi wieczystej hipoteki przymusowej zabezpieczającej wierzytelność z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne następuje na rzecz ZUS-u – jednostki organizacyjnej posiadającej własną podmiotowość. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 28 października 2004 r., III CZP 33/04 (OSNC 2005, nr 3, poz. 43) Sąd Najwyższy uznał, że doręczona zobowiązanemu decyzja ZUS, ustalająca wysokość należności z tytułu składek, może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej zobowiązanego i jego małżonka. W motywach uzasadnienia Sąd Najwyższy stwierdził, że możliwość ustanowienia hipoteki wiąże się z istnieniem zobowiązania pomiędzy ZUS-em a dłużnikiem zalegającym ze składkami na ubezpieczenie społeczne. ZUS, jako wierzyciel, może zatem żądać zabezpieczenia swojej wierzytelności. W uchwale z dnia 14 marca 2001 r., III CZP 56/00 (OSNC 2001, nr 10, poz. 142) Sąd Najwyższy dodał, że podstawą wpisu hipoteki przymusowej na rzecz ZUS-u z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne jest tytuł wykonawczy, o którym mowa w art. 109 ust. ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147 ze zm.)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na istnienie również innego poglądu wyrażonego w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2002 r., V CKN 1223/00 (OSNC 2003, nr 9, poz. 127) przyjmującego, że wpis do księgi wieczystej hipoteki przymusowej zabezpieczającej wierzytelność z tytułu składek na ubezpieczenia

społeczne następuje na rzecz Skarbu Państwa oraz ZUS-u jako dysponenta Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. ZUS zarządza bowiem na zasadzie powiernictwa wydzielonym mieniem Skarbu Państwa, nie będąc właścicielem tego mienia; działa więc we własnym imieniu, ale na rzecz Skarbu Państwa. Sąd Okręgowy uznał jednak to stanowisko za wątpliwe i powołał się na poglądy doktryny.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Stanowiące własność tej samej osoby i graniczące ze sobą działki gruntu objęte oddzielnymi księgami wieczystymi są odrębnymi nieruchomościami w rozumieniu art. 46 § 1 k.c. Odrębność tę tracą w razie połączenia ich w jednej księdze wieczystej.

(postanowienie z dnia 30 października 2003 r., IV CK 114/02, Z. Kwaśniewski, B. Myszką, M. Grzelka, OSNC 2004, nr 12, poz. 201; BSN 2004, nr 12, s. 6; MoP 2005, nr 4 s. 211; Wspólnota 2003, nr 24, s. 52; R.Pr. 2004, nr 6, s. 129; Rej. 2004, nr 12, s. 153; NPN 2005, nr 1, s. 65)

Glosa

Piotra Mysiaka, Rejent 2006, nr 10, s. 170

Glosowane orzeczenie dotyka kwestii łączenia nieruchomości oraz pojęcia nieruchomości gruntowej. Autor wskazał trzy grupy poglądów dotyczących pojęcia nieruchomości gruntowej. Zwrócił uwagę, że Sąd Najwyższy w glosowanym postanowieniu zajął stanowisko, że o istnieniu odrębnej nieruchomości przesądza istnienie dla niej księgi wieczystej, a nieruchomością gruntową jest teren stanowiący własność jednego podmiotu otoczony od zewnątrz gruntami innych podmiotów, chyba że dla wyodrębnionych części takiego terenu prowadzi się osobną księgę wieczystą.

Zdaniem glosatora, uzasadnienie prawidłowej tezy jest wadliwe. Komplikuje ono odpowiedź na pytanie, czy i kiedy można połączyć nieruchomości, dla których nie ma założonych ksiąg wieczystych, jak również przypisuje księgom wieczystym moc rozstrzygania o stanie prawnym nieruchomości, co jest – poza wyraźnie wskazanymi w ustawie wyjątkami – sprzeczne z podstawowymi założeniami systemu ksiąg wieczystych.

Komentator przeanalizował problematykę łączenia się nieruchomości. Zwrócił uwagę, że zagadnienie to jest pomijane, bądź traktowane marginesowo w literaturze

i w orzecznictwie. Uznał, że funkcjonująca koncepcja automatycznego łączenia się nieruchomości powoduje daleko idące konsekwencje w możliwości rozporządzania własnością nieruchomości. Zdaniem glosatora, ze względu na treść art. 64 ust. 3 Konstytucji powinna zostać ona, jako ograniczająca prawo własności, wyraźnie zapisana w przepisach ustawowych. Wyraził pogląd, że wyłącznie przepisy art. 21 i 22 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece stanowią o jedynym możliwym sposobie połączenia nieruchomości.

W dalszej części publikacji autor poruszył problematykę roli ksiąg wieczystych. W wyniku przeprowadzonej analizy odrzucił pogląd, że księgi wieczyste przesądzają o istnieniu bądź nieistnieniu nieruchomości gruntowej. Uznał, że nie można różnicować istnienia nieruchomości w zależności od tego, czy taki stan został ujawniony w księdze wieczystej, czy też nie.

W zakończeniu glosator stwierdził, że o ile samo rozstrzygnięcie w danej sprawie należy uznać za prawidłowe, o tyle wyrażone w orzeczeniu poglądy należą do dyskusyjnych.

Uchwałę omówił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 11-12, s. 243).

T.Z.

*

Uchwały podjęte przez walne zgromadzenie wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zwołane po upływie terminu oznaczonego przez sąd w postanowieniu wydanym na podstawie art. 237 § 1 k.s.h. są nieważne.

(wyrok z dnia 27 października 2004 r., IV CK 116/04, M. Wysocka, I. Gromska-Szuster, H. Pietrkowski, OSNC 2005, nr 11, poz. 190; BSN 2005, nr 3, s. 10; MoP 2005, nr 21, s. 1079; NPN 2005, nr 2, s. 76; MoP 2005, nr 21, s. 1079; R.Pr. 2005, nr 6, s. 107 i 117; Rej. 2005, nr 11, s. 149)

Glosa

Łukasza Kozłowskiego, Rejent 2006, nr 10, s. 178

Przedmiotem sprawy było ustalenie, czy jest nieważna uchwała zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podjęta na zgromadzeniu wspólników zwołanym przez wspólników spółki z mocy upoważnienia przez sąd na podstawie art. 237 § 1 k.s.h., przy czym zwołanie powyższego zgromadzenia nastąpiło po upływie terminu oznaczonego przez sąd w postanowieniu. Sąd Najwyższy opowiedział się za nieważnością uchwały, argumentując, że postanowienie sądu wydane na podstawie art. 237 § 1 k.s.h. jest orzeczeniem co do istoty sprawy także w zakresie określenia terminu zwołania zgromadzenia. Sąd stwierdził, że jeżeli orzeczenie jest prawomocne, ma moc wiążącą w procesie o stwierdzenie nieważności uchwał zapadłych podczas zgromadzenia wspólników. Moc wiążąca tego postanowienia wyklucza możliwość poddawania osądowi jego merytorycznej prawidłowości, nie można zaś w innym postępowaniu uznać terminu za niewiążący na podstawie odmiennej oceny co do tego, jaki termin byłby właściwy.

Zdaniem autora, głosowane orzeczenie jest trafne, jednak samą tezę oraz uzasadnienie wyroku uznał za częściowo nieprawidłowe.

Na wstępie stwierdził, że rozumowanie sądu opiera się na art. 365 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2005 r., I KZP 29/05 (OSNKW 2005, nr 10, poz. 90), autor wyraził pogląd, że prawomocne orzeczenie wiąże podmioty określone w art. 365 § 1 k.p.c., chyba że prowadziłyby to, w realiach konkretnej sprawy, do rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć, pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi albo gdyby prowadziło to do absurdalnych z punktu widzenia społecznego konsekwencji. Komentator wyraził wątpliwość, czy taka sytuacja nie miała miejsca w omawianym przypadku.

Autor zwrócił uwagę, że z art. 237 § 1 k.s.h. wynika jedynie, iż postanowienie sądu rejestrowego powinno składać się z dwóch elementów, tj. upoważnienia występujących wspólników do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników i wyznaczenia przewodniczącego tego zgromadzenia. Podkreślił, że przepis ten nie wspomina w ogóle o wskazaniu przez sąd rejestrowy terminu, w którym ma zostać zwołane nadzwyczajne zgromadzenie. Odwołując się do art. 7 Konstytucji, glosator uznał wskazanie przez sąd konkretnego terminu za przejaw nieprawidłowej tendencji do nakładania obowiązków nieprzewidzianych przepisami prawa.

Komentator podniósł, że przeciwko przyjętemu przez Sąd Najwyższy twierdzeniu przemawiają względy logiczne i celowościowe. Wskazanie terminu przekształca niejako uprawnienie wspólników w ich obowiązek. Ponadto podniósł, że do dnia wyznaczonego przez sąd przedmiotowe postanowienie sądu rejestrowego może się jeszcze nie uprawomocnić. Zwoływanie zgromadzenia na podstawie nieprawomocnego postanowienia byłoby obarczone dużym ryzykiem spowodowanym możliwością jego uchylenia. Przemawia to, zdaniem autora, za niezasadnością żądania od wspólników, by zwoływali oni w takim przypadku nadzwyczajne zgromadzenie wspólników.

Następnie glosator wyraził pogląd, że ustawodawca wychodził z założenia, iż sądowe upoważnienie wspólników w wielu przypadkach powinno dać impuls zarządowi do zwołania zgromadzenia. Z powyższych względów uznał, że postanowienie sądu rejestrowego o upoważnieniu wspólników spółki do zwołania zgromadzenia wspólników spółki jest sprzeczne z art. 237 § 1 k.s.h. w zakresie oznaczenia terminu zwołania zgromadzenia.

W dalszej części opracowania autor poruszył problematykę uchwał nieistniejących. Wyraził pogląd, że w przedmiotowej sprawie zaskarżona uchwała nie sprawiała pozorów uchwały, lecz uchybienie dotyczyło wyłącznie terminu zwołania zgromadzenia wspólników.

T.Z.

*

Przepis art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) ma zastosowanie do hipoteki zabezpieczającej kredyt udzielony na budowę domów mieszkalnych, jeżeli podział nieruchomości obciążonej, polegający na przeniesieniu własności części nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym, nastąpił po wejściu w życie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635).

(postanowienie z dnia 13 stycznia 2005 r., IV CK 426/04, J. Górski, M. Grzelka, T. Żyżnowski, OSNC 2005, nr 12, poz. 216; BSN 2005, nr 6, poz. 11; MoP 2006, nr 12, s. 659; NPN 2005, nr 3, s. 55; R.Pr. 2006, nr 1, s. 96)

Glosa

Edyty A. Pietrewicz, Rejent 2006, nr 11, s. 160

Autorka na wstępie zaznaczyła, że glosowane orzeczenie jest pierwszą opublikowaną wypowiedzią Sądu Najwyższego dotyczącą przepisu art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, którego stosowanie w praktyce przysparza poważnych trudności. Zwróciła uwagę na zagadnienie, czy jeżeli podział nieruchomości nastąpił po dniu wejścia w życie powyższej regulacji (23 września 2001 r.), ale hipoteka obciążająca daną nieruchomość powstała przed tym dniem, to do obciążenia nowo utworzonej nieruchomości stosować należy reguły przewidziane w art. 76 ust. 4 u.k.w.h., czy też zasady te należy zastosować wówczas, gdy nie tylko podział nieruchomości, ale również powstanie hipoteki ją obciążającej przypada na okres po dniu 22 września 2001 r.

Glosatorka nie podzieliła toku rozumowania Sądu Najwyższego, który pierwszeństwo przyznał wykładni językowej. Uznała, że ze sformułowania „do hipoteki zabezpieczającej kredyt udzielony na budowę domów mieszkalnych” nie wynika jednoznacznie, iż nowe unormowanie skutków podziału nieruchomości obejmuje nie tylko hipoteki powstałe od dnia 23 września 2001 r., ale także hipoteki w tym dniu już istniejące. Zarzuciła naruszenie zasady *lex retro non agit*. Wskazała, że omawiana regulacja jest całkowicie nowym rozwiązaniem, które nie powinno mieć zastosowania do wcześniejszych przypadków.

Komentatorka poddała analizie wnioszek Sądu Najwyższego, zgodnie z którym nowoutworzone nieruchomości nie podlegają obciążeniu żadną hipoteką, spełnienie bowiem przesłanek przewidzianych w art. 76 ust. 4 u.k.w.h. skutkuje niemożnością obciążenia hipoteką łączną nieruchomości utworzonych przez podział. Autorka poruszyła problem właściwego i słusznego wyważenia ochrony praw wierzyciela hipotecznego i ochrony praw nabywców lokali. Wskazała na ryzyko pozbawienia wierzyciela praw przysługujących mu z tytułu ważnie ustanowionej na jego rzecz

hipoteki. Glosatorka doszła do wniosku, że przy interpretacji art. 76 ust. 4 u.k.w.h. należy odwołać się do wykładni funkcjonalnej. Wyraziła pogląd, że przyjęcie tezy, iż omawiany przepis odnosi się do hipotek ustanowionych po dniu 23 września 2003 r. pozwoliłoby zabezpieczyć prawa tak wierzyciela hipotecznego, jak i nabywców lokali.

W zakończeniu autorka podzieliła pogląd dotyczący stosunku art. 76 ust. 4 u.k.w.h. do art. 76 ust. 1 u.k.w.h., że spełnienie przesłanek przewidzianych w art. 76 ust. 4 skutkuje niemożnością obciążenia hipoteką łączną nieruchomości utworzonych przez podział, czyli niemożnością zastosowania przepisu ust.1.

T.Z.

*

W umowie, na podstawie której nabywca uzyskuje od przedsiębiorcy prawo korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku, niedozwolone jest postanowienie zobowiązujące nabywcę – w razie skorzystania przez niego z ustawowego prawa odstąpienia od umowy – do zapłaty kwoty przewyższającej koszty niezbędne do zawarcia tej umowy, faktycznie poniesione przez przedsiębiorcę.

(wyrok z dnia 23 marca 2005 r., I CK 586/04, S. Dąbrowski, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski, OSNC 2006, nr 3, poz. 51; BSN 2005, nr 9, s. 10; MoP 2006, nr 12, s. 658)

Komentarz

Marcina Trzebiatowskiego, Monitor Prawniczy 2006, nr 23, s. 1285

Autor poddał krytycznej analizie wskazany wyrok Sądu Najwyższego. Na jego tle dokonał szerokiego omówienia tematyki zwrotu kosztów w razie odstąpienia przez nabywcę od umowy timesharingu, z perspektywy dyrektywy WE 94/47 z dnia 16 kwietnia 1994 r. oraz na przykładzie praktyki i ustawodawstwa wybranych państw europejskich.

Odnosząc się do samego orzeczenia Sądu Najwyższego, autor wskazał, że wyrok i jego sentencja są niezadowolające, ponieważ pozostawiają otwartą kwestię charakteru kosztów, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2000 r.

(Dz.U. Nr 74, poz. 855 ze zm.), oraz przez swoją ogólnikowość zbyt szeroko ujmują przedmiotowe koszty. Rozwiązanie takie minimalizuje skuteczność uznania zawartej w umowie klauzuli odnoszącej się do kosztów za abuzywną, co może prowadzić do jej wykorzystania na korzyść przedsiębiorców. Zdaniem autora, Sąd Najwyższy błędnie nie dokonał szczegółowej analizy pojęcia „kosztów niezbędnych do zawarcia umowy” timesharingu. Z tego powodu pod znakiem zapytania stoi nie tylko uzasadnienie wyroku, ale także i jego sentencja. Skutkuje ona bowiem, zgodnie z celem postępowania w trybie art. 479³⁶ i nast. k.p.c., uznaniem danej klauzuli kontaktowej za niedozwolone postanowienie umowne. Ponieważ jednak w niniejszym wypadku polega to na zdefiniowaniu zakazanej klauzuli uzupełniającej kodeksową listę klauzul zakazanych, nie jest to możliwe bez wcześniejszego ustalenia charakteru kosztów podlegających zwrotowi na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy o timesharingu. Autor postawił pytanie, w jaki sposób ustalić, że koszty wymienione we wzorcu umowy przewyższają wydatki niezbędne do zawarcia tej umowy, skoro nie stwierdzono uprzednio, czy wydatki te – ewentualnie które z nich – są niezbędne.

Zdaniem autora, rozważania Sądu Najwyższego dokonane są głównie w odniesieniu do regulacji art. 385³ pkt 17 k.c. i w oderwaniu od art. 7 ust. 2 ustawy o timesharingu. W opinii komentatora, sentencja i uzasadnienie wyroku mogą prowadzić do wniosku, że przedsiębiorca ma prawo żądać od nabywcy odstępującego od umowy zwrotu jakichkolwiek i zarazem wszystkich kosztów, o ile zostały one poniesione i są niezbędne do zawarcia umowy, a skalkulowane w oparciu o koszt zawarcia umowy jednostkowej. Wniosek taki jego zdaniem nie jest prawidłowy.

R.N.

*

Zmiana ustroju gospodarczego, która nastąpiła po 1990 r., może być uznana za „nadzwyczajną zmianę stosunków” w rozumieniu art. 357¹ k.c.

(wyrok z dnia 22 kwietnia 2005 r., II CK 594/04, A. Górski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSP 2006, nr 12, poz. 143)

Glosa

Wojciecha Robaczyńskiego, OSP 2006, nr 12, poz. 143

Glosa ma charakter aprobujący. Autor podniósł, że ocena nadzwyczajnej zmiany musi być silnie zobiektywizowana, ale jednocześnie zrelatywizowana do warunków wykonywania umowy. Podkreślił, że art. 357¹ k.c. w odniesieniu do zmian o charakterze ekonomicznym należy stosować bardzo powściągliwie. Zgodził się jednak ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że w analizowanej sprawie przesłanka nadzwyczajnej zmiany stosunków została spełniona. Zauważył przy tym, że przeobrażenia z początku lat dziewięćdziesiątych miały charakter zasadniczych zmian układu politycznego, gospodarczego i społecznego, a poza tym były powszechne. Kolejna część opracowania poświęcona została zagadnieniu trwałości stosunku obligacyjnego. Komentator podzielił pogląd, że przyjęcie niemożności wypowiedzenia stosunku prawnego zawartego na czas nieoznaczony byłoby sprzeczne z charakterem tego stosunku. Zaaprobował także stanowisko Z. Radwańskiego przyjmującego jako zasadę, że bezterminowe zobowiązania trwałe nie wiążą stron wieczyście, oraz uznającego, że nie ma podstaw normatywnych do utożsamiania zobowiązania bezterminowego ze stosunkiem prawnym wieczystym. Glosator ocenił również jako aktualną sformułowaną przez Z. Radwańskiego regułę ogólną, zgodnie z którą prawo do wypowiedzenia przysługuje stronom w każdym bezterminowym stosunku trwałym, jeżeli ani strony w umowie, ani ustawa nie określiły innego sposobu jego zakończenia. Komentator ocenił ponadto pozytywnie wprowadzenie przez ustawodawcę do kodeksu cywilnego art. 365¹, stanowiącego odpowiednik art. 272 kodeksu zobowiązań.

Autor dodał, że rolą klauzuli *rebus sic stantibus* nie jest uprzywilejowanie którejkolwiek ze stron, lecz przywrócenie naruszonej równowagi kontraktowej. Odnosząc to do stanu faktycznego analizowanej sprawy, wskazał, że pozwane przedsiębiorstwo czerpało korzyść z istnienia sytuacji uciążliwej dla powoda, zmiana przebiegu magistrali ciepłej służyć ma usunięciu negatywnych skutków naruszenia równowagi umowy, a kwestia rozdziału kosztów tej operacji musi być rozstrzygnięta z uwzględnieniem interesów obu stron.

M.P.

Przepisy ustawy o zamówieniach publicznych nie mają zastosowania do zatrudniania, także na podstawie umowy cywilnoprawnej, kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

(wyrok z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 33/05, S. Dąbrowski, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2006, nr 6, poz. 104; BSN 2005, nr 11, s. 13; R.Pr. 2006, nr 4, s. 98; Rej. 2006, nr 7-8, s. 220)

Glosa

Ryszarda Szostaka, Przegląd Sądowy 2006, nr 11-12, s. 289

Glosator krytycznie odniósł się do zapatrywania wyrażonego w omawianym orzeczeniu, że tzw. umowa menedżerska o zarządzanie publicznym szpitalem była wyłączona z ustawowego reżimu udzielania zamówień publicznych.

W opinii autora, cywilnoprawna umowa o zarządzanie objęta jest ustawowym reżimem udzielania zamówień publicznych, ponieważ żaden przepis tego reżimu nie wykluczył. Okoliczność, że umowę taką można zawrzeć tylko z osobą fizyczną, nie ma większego znaczenia, ponieważ nie wpływa ona na typ tej umowy ani na jej kwalifikację prawną w świetle przepisów o udzielaniu zamówień publicznych. Komentator podniósł, że wszelkie wyłączenia podmiotowe (dawne i obecne) muszą mieć podstawę w konkretnym przepisie prawa (por. np. art. 6 pkt 3 ustawy o zamówieniach publicznych lub art. 4 pkt 2 i 3b prawa zamówień publicznych).

Zdaniem glosatora, wyłączenia specjalnego reżimu zamówień publicznych nie można było też wywodzić z art. 17 ust. 1 ustawy o zamówieniach publicznych, który nie ustalał wyczerpująco zasad opisu przedmiotu zamówienia (świadczenia niepieniężnego), lecz wprowadzał jedynie reguły dodatkowe względem reguł kodeksowych. Stwierdził, że pewnym usprawiedliwieniem mogłaby być okoliczność, że poprzednio stosowane klasyfikacje nie odpowiadały w pełni potrzebom zamówień publicznych, ponieważ zostały stworzone w innych celach (podatkowych, celnych i administracyjno-reglamentacyjnych).

Na zakończenie autor odniósł się do poglądu wyrażanego w orzecznictwie i doktrynie, zgodnie z którym umowa o zamówienie publiczne zawarta z pominięciem obowiązkowej procedury jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c. Za nieprawidłowe uznał glosator powołanie się na ten przepis, ponieważ dotyczy on wyłącznie

sprzeczności treści czynności prawnej z ustawą albo tzw. obejścia ustawy w związku z niedopuszczalną treścią czynności prawnej, natomiast uniknięcie obligatoryjnej procedury stanowi uchybienie w zakresie zawierania umowy, które tylko pośrednio rzutować może na niektóre jej postanowienia. Jego zdaniem, właściwe byłoby odwołanie się do art. 72 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych, zgodnie z którym umowa o zamówienie publiczne jest nieważna, jeżeli w postępowaniu poprzedzającym jej zawarcie doszło do naruszenia przepisów określonych w ustawie lub aktach wykonawczych wydanych na jej podstawie i jeżeli to naruszenie miało wpływ na wynik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

E.S.

*

Publiczne przyrzeczenie nagrody (art. 919–921 k.c.) powinno być złożone w taki sposób, aby mogło dotrzeć do nieokreślonej liczby nieoznaczonych osób, a więc – na przykład – za pośrednictwem prasy, radia, telewizji, internetu, reklamy kinowej, plakatów, ulotek. Nie napotyka przeszkód publiczne przyrzeczenie nagrody, o którą mogą się ubiegać jedynie osoby prawne.

(wyrok z dnia 28 września 2005 r., I CK 104/05, M. Kocon, I Gromska-Szuster, K. Zawada, BSN 2006, nr 3, s. 10; Wok. 2006, nr 4, s. 5)

Glosa

Ryszarda Szostaka, Samorząd Terytorialny 2006, nr 12, s. 71

W przedmiotowej sprawie sporna była kwestia, kto odpowiada za uiszczenie nagrody konkursowej: inicjujący konkurs Skarb Państwa – Kancelaria Prezydenta RP, czy też wskazani w regulaminie sponsorzy w osobach dwóch funduszy i Banku Ochrony Środowiska. W ocenie autora glosy, Sąd Najwyższy trafnie przyjął, że przy wykładni niejasnych postanowień regulaminu konkursu należy konsekwentnie stosować regułę przewidzianą w art. 65 § 2 k.c.

Zdaniem glosatora, Sąd Najwyższy trafnie odrzucił rozwiązanie, że oferujący warunki konkursu Skarb Państwa przyrzekł nagrodę w imieniu sponsorów działając na ich zlecenie w charakterze pełnomocnika. Według Sądu Najwyższego, doszło

w istocie do przyrzeczenia „nagrody” w postaci gwarancji spełnienia świadczenia przez osobę trzecią w ujęciu art. 391 k.c., tego rodzaju zobowiązanie wyklucza zaś zupełnie konstrukcję konkursu, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 921 k.c.

Autor glosy zaaprobował również stanowisko, że gwarancji spełnienia świadczenia przez osobę trzecią pod sankcją odpowiedzialności odszkodowawczej nie można uznać za nagrodę konkursową w rozumieniu art. 921 k.c., ponieważ źródłem takiej gwarancji może być tylko umowa przewidziana w art. 391 k.c. Oba te źródła zobowiązań wykluczają się wzajemnie, zwłaszcza dlatego, że odpowiedzialności odszkodowawczej nie da się łączyć z nagrodą, a ponadto ze względu na to, że uprawnionemu nie przysługuje żadne roszczenie do osoby trzeciej.

M.S.

*

Brak podpisu remitenta pod indosem wekslowym eliminuje szereg (ciągłość) indosów w rozumieniu art. 16 ust. 1 prawa wekslowego i tym samym – wyłącza formalną legitymację posiadacza weksła.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2006 r., IV CK 335/05, T. Żyznowski, M. Bączyk, B. Myszką, BSN 2006, nr 6, s.7; MoP 2006, nr 5, s.227 ; NPN 2006, nr 3, s. 63)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, Prawo Bankowe 2006, nr 12, s. 55

Wyrok Sądu Najwyższego wzbudził u autora poważne zastrzeżenia. Mimo, że zgodził się z samą tezą wyroku, to stwierdził, iż nie oddaje ona istoty rozstrzygnięcia, w omawianej sprawie nie wystąpił bowiem „brak podpisu remitenta”. Fakt formalnego istnienia indosu pochodzącego od remitenta nakazuje uznać szereg indosów za nieprzerwany – niezależnie od materialnej wadliwości indosu wynikającej z ewentualnego sfałszowania podpisu remitenta jako pierwszego indosanta. Na tle Prawa wekslowego, przy badaniu nieprzerwanego szeregu indosów jako przesłanki formalnej legitymacji indosariusza miarodajna jest bowiem jedynie formalnie pojmowana ciągłość indosów.

Komentator skrytykował również dopuszczenie przez Sąd Najwyższy nieograniczonej możliwości kwestionowania przez dłużnika wekslowego uprawnień (legitymacji materialnej) osoby legitymowanej formalnie treścią weksla. Rozwiązanie takie pomija istotny skutek formalnej legitymacji wekslowej, wyrażający się w rozszerzonej możliwości nabycia praw z weksla przez osobę legitymowaną formalnie, także od osoby nieuprawnionej do indosowania weksla.

Na tle stanu faktycznego sprawy nieprzekonywujące, według autora, jest stwierdzenie, że legitymacja formalna indosariuszowi nie przysługuje, ponieważ pierwszy indos w rzeczywistości nie pochodził od remitenta, gdyż formalna ciągłość indosów zachodziła. Spór dotyczył w istocie materialnej wadliwości (fałszu) indosu i braku ciągłości materialnej, nie jest to jednak spór co do istnienia legitymacji formalnej, lecz jedynie fragment sporu dotyczącego legitymacji materialnej (uprawnienia).

M.M.

*

Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (art. 442 § 1 zdanie drugie k.c.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała lub się ujawniła.

(uchwała pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 17 lutego 2006 r., III CZP 84/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 114; BSN 2006, nr 2, s. 5; Wok. 2006, nr 3, s. 1; Prok. i Pr. 2006, nr 10, s. 27; MoP 2006, nr 7, s. 343; NPN 2006, nr 2, s. 71; R.Pr. 2006, nr 5, s. 120)

Glosa

Marcina S. Tofela, Przegląd Sądowy 2006, nr 11-12, s. 277

Autor stwierdził, że komentowane orzeczenie kładzie kres rozbieżnościom na tle art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. Zgodził się z Sądem Najwyższym, że wskazany przepis jest całkowicie jasny, a jego wykładnia semantyczna jest tak kategoryczna i jasna, że nie pozwala na posługiwanie się odmiennym rodzajem wykładni.

Z aprobatą odniósł się również do poglądu, że przy wykładni art. 442 § 1 zd. 2 k.c. nie można odwoływać się, nawet pomocniczo, do dnia wymagalności roszczenia jako chwili mającej znaczenie dla określenia momentu rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym.

W ocenie komentatora, na szczególną uwagę zasługują rozważania Sądu Najwyższego dotyczące konstytucyjnego aspektu wykładni art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. Autor uznał za nieprawidłową identyfikację potencjalnej niezgodności przyjętej wykładni art. 442 § 1 zd. 2 k.c. z Konstytucją co do samego terminu, w którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu. Jego zdaniem, nie chodzi bowiem o to, jaki termin jest konstytucyjny, ale o to, czy daje on poszkodowanemu realną szansę na skuteczne dochodzenie odszkodowania. Uznanie za niezgodny z Konstytucją terminu 10-letniego rodzi – w opinii autora – pytanie o konstytucyjność terminu 12, 15, czy 20-letniego. W konsekwencji, glosator krytycznie odniósł się do propozycji Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego w odniesieniu do zastąpienia terminu 10-letniego terminem 20-letnim. Uznał, że problem zapewnienia właściwej ochrony poszkodowanemu wiąże się przede wszystkim z właściwym określeniem chwili, która stanowiłaby początek biegu przedawnienia. *De lege ferenda*, jako chwilę, od której biegnie przedawnienie, należałoby wskazać dzień powstania u poszkodowanego uszczerbku w dobrach prawnie chronionych. Jednak w konkluzji autor stwierdził, że choć ochrona poszkodowanego powinna mieć jak najszerszy charakter, to nie może ona mieć wymiaru absolutnego i nieograniczonego. Dlatego stwierdził, że interes publiczny wymaga, aby przewidziany w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. i art. 442 § 2 k.c. termin 10-letni uznać za termin wystarczający do zapewnienia realnego charakteru przysługującym poszkodowanemu prawom.

E.S.

*

Artykuł 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę roszczenia samodzielnego publicznego

zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kasy chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten, mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub w części.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 130/05, T. Ereciński, J. Frąckowiak, A. Górski, J. Gudowski, K. Pietrzykowski, K. Zawada, T. Żyznowski, OSNC 2006, nr 11, poz. 177; OSP 2006, nr 12, poz. 139; BSN 2006, nr 3, s. 8; Wok. 2006, nr 6, s. 1; Rej. 2006, nr 3, s. 209; R.Pr. 2006, nr 6, s. 114)

Glosa

Jana Jończyka, OSP 2006, nr 12, poz. 139

Glosa ma charakter aprobujący. Autor ocenił jako trafne odrzucenie przez Sąd Najwyższy próby rozwiązania problemu kontrowersyjnej podwyżki płac w przepisach o odpowiedzialności władz publicznych za szkodę wyrządzoną legislacyjnym bezprawiem albo o bezpodstawnym wzbogaceniu lub w klauzuli nadzwyczajnej zmiany stosunków przewidzianej w art. 357¹ k.c. Za trafne uznał także stanowisko Sądu Najwyższego podkreślające znaczenie art. 56 k.c. w omawianej sprawie.

Autor nie zgodził się jednak z przedstawionym przez Sąd Najwyższy uzasadnieniem obowiązku kasy chorych (NFZ) oraz określeniem współodpowiedzialności stron umowy z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 43/01. Przypomniął, że w orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny zinterpretował art. 4a ustawy negocjacyjnej jako tworzący współodpowiedzialność systemu finansów publicznych za jego realizację. Zdaniem komentatora, argument o współodpowiedzialności systemu finansów publicznych nie jest jednak potrzebny do sądowej wykładni art. 4a ustawy negocjacyjnej.

Glosator podniósł następnie, że uprawnieni do podwyższonego wynagrodzenia mają roszczenie do swoich pracodawców, ci zaś mają roszczenie do kasy chorych (NFZ) o wyrównanie skutków finansowych art. 4a jako kosztu opieki społecznej. Podkreślił, że nie jest to kwestia współodpowiedzialności systemu finansów publicznych, lecz normalna praktyka uwzględniania w umowie o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej kosztu ponoszonego przez świadczeniodawcę. Dodał, że gdy tego

rodzaju dodatkowy koszt powstał po zawarciu umowy, to obowiązkiem kasy chorych (NFZ) było zrealizowanie skutków art. 4a w zakresie zawartych umów.

Glosator uznał również, że teza o współodpowiedzialności systemu finansów publicznych jest dogodna dla władz publicznych preferujących koncepcję zmodyfikowanej służby zdrowia w gestii ministra zdrowia i podporządkowanego mu prezesa NFZ, zorganizowanej przy użyciu instytucji „kontraktowania usług zdrowotnych” – umowy administracyjnej. Omówił następnie instytucję umowy administracyjnej oraz jej związek z teorią decentralizacji i samorządności, podkreślił jednak, że w ustawach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym zdecydowano się na podmiotową samodzielność kas chorych (NFZ) oraz na stosunki organizowania i finansowania świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie umów podlegających prawu cywilnemu.

Ostatnia część opracowania poświęcona została zagadnieniu możliwości kwestionowania przez NFZ gospodarności samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i kompetencji sądu cywilnego do oceny sporu w tym przedmiocie.

Uchwałę objął „Przeglądem orzecznictwa” Z. Strus (Pal. 2006, nr 5-6, s. 298).

M.P.

prawo cywilne procesowe

1. Wymaganie wynikające z art. 54 akapit 2 Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzonej w Lugano w dniu 16 września 1988 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 10, poz. 132 i 133), aby sąd państw pochodzenia miał jurysdykcję na podstawie przepisów, które są zgodne z przepisami jurysdykcyjnymi Konwencji zawartymi w jej tytule II lub przepisami innej umowy międzynarodowej między państwem pochodzenia a państwem wezwany (państwem uznającym) obowiązującej w chwili wniesienia pozwu, jest spełniony także wtedy, gdy umowa międzynarodowa reguluje jedynie podstawy tzw. jurysdykcji krajowej pośredniej, czyli jurysdykcji dla celów uznania lub stwierdzenia wykonalności.

2. Każde orzeczenie, niezależnie od tego, czy podlega wykonaniu w drodze egzekucji może być uznane w innym państwie konwencyjnym (art. 26 Konwencji lugańskiej), natomiast tylko orzeczenia wykonalne, to jest nadające się do wykonania w drodze egzekucji, mogą podlegać stwierdzeniu wykonalności (art. 31 i nast. Konwencji).

(postanowienie z dnia 19 grudnia 2003 r., III CK 25/03, J. Gudowski, H. Wrzeszcz, K. Zawada, OSNC 2005, nr 2, poz. 30; R.Pr. 2005, nr 2, s. 115)

Glosa

Jana Ciszewskiego, Przegląd Sądowy 2006, nr 11-12, s. 267

Autor stwierdził, że jego uwagi na temat orzeczenia mają charakter uzupełniający, ponieważ została już opublikowana glosa A. Torbusa (EPS 2005, nr 3, s. 4), odnosząca się do poglądu Sądu Najwyższego dotyczącego wykładni art. 54 ust. 2 konwencji lugańskiej. Glosator w zasadzie zaaprobował zapatrywania wyrażone w omawianym orzeczeniu.

Komentator zgodził się z poglądem – jako ogólnym – że w ramach art. 54 ust. 2 konwencji lugańskiej wystarczające jest ustalenie jurysdykcji państwa pochodzenia jako jurysdykcji pośredniej, zgodnie z umową międzynarodową obowiązującą w stosunkach między państwem pochodzenia i państwem uznającym w chwili wszczęcia postępowania w państwie pochodzenia. Uznał jednak, że w rozstrzyganej sprawie wykorzystanie tego poglądu jest wątpliwe. Zdaniem autora, wątpliwe jest zatem, czy konwencja haska z 1973 r. obowiązywała w stosunkach między Polską a Szwecją w chwili wniesienia pozwu; czy konwencja ta może być traktowana jako umowa w rozumieniu członu drugiego art. 54 ust. 2 konwencji lugańskiej; czy wreszcie art. 7 pkt 1 i 2 konwencji haskiej z 1973 r. mogą być podstawą ustalenia jurysdykcji pośredniej nie w postępowaniu o uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia alimentacyjnego, lecz w postępowaniu o uznanie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania należnych pozwanemu.

Kolejnym zagadnieniem budzącym wątpliwości autora było zapatrywanie Sądu Najwyższego, że konwencja haska z 1973 r. ma zastosowanie także do orzeczeń o kosztach postępowania – w sprawach objętych jej przedmiotowym zakresem. Zdaniem glosatora, pogląd ten może być wątpliwy, ponieważ zgodnie z art. 3

konwencji, jeżeli orzeczenie nie dotyczy wyłącznie obowiązku alimentacyjnego, to skuteczność konwencji ogranicza się jedynie do tej części orzeczenia odnoszącej się do obowiązku alimentacyjnego (wymienionego w art. 1 ust. 1). Autor podniósł, że w konwencji haskiej z 1973 r. brak przepisu, który odnosiłby się wprost do kosztów postępowania. W konsekwencji uznał za dyskusyjne twierdzenie, że konwencja ta może być podstawą prawną wniosku o uznanie lub wykonanie orzeczenia o kosztach należnych pozwanemu, jeżeli jednocześnie nie wnosi się o uznanie lub wykonanie orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego.

E.S.

*

Zwolnienie od kosztów egzekucji przyznane w toku postępowania egzekucyjnego – podobnie jak zwolnienie od kosztów sądowych udzielone w postępowaniu rozpoznawczym – pozostaje bez wpływu na możliwość ściągnięcia od dłużnika opłaty egzekucyjnej należnej komornikowi za dokonaną egzekucję.

(uchwała z dnia 28 kwietnia 2005 r., III CZP 22/05, H. Wrzeszcz, I. Gromska-Szuster, B. Myszką, OSNC 2006, nr 3, poz.47; BSN 2005, nr 4, str. 12; MoP 2006, nr 12, s. 655; Prok. i Pr. 2006, nr 2, s. 43; Rej. 2005, nr 6, s. 164; NPN 2005, nr 3, s. 57; R.Pr. 2006, nr 2, s. 120; MoP 2006, nr 12, s. 655)

Glosa

Łukasza Kozłowskiego, Przegląd Sądowy 2006, nr 11-12, s. 297

Autor zgodził się tylko ze wstępnym stwierdzeniem Sądu Najwyższego, że zwolnienie od kosztów sądowych przysługujące stronie w postępowaniu rozpoznawczym rozciąga się także na postępowanie egzekucyjne, bez względu na to, czy organem egzekucyjnym jest sąd, czy komornik, jak również, że dłużnik może uzyskać zwolnienie od kosztów egzekucji.

Glosator natomiast nie podzielił poglądu, że zwolnienie dłużnika od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania egzekucyjnego pozostaje bez wpływu na kwestię ściągnięcia od dłużnika opłaty egzekucyjnej. Nie ma jednocześnie znaczenia, czy

zachodzi rozciągnięcie zwolnienia od kosztów sądowych w toku postępowania jurysdykcyjnego, czy też udzielenie takiego zwolnienia nastąpiło dopiero w toku postępowania egzekucyjnego.

Jakkolwiek Sąd Najwyższy w glosowanej uchwale nie stwierdził tego *expressis verbis*, to – według komentatora – wyraził pogląd, że skoro opłata egzekucyjna nie jest pochodną wniesienia pisma, jak również nie jest pochodną dokonania czynności połączonej z wydatkami, to stosując art. 112 § 1 k.p.c. (obecnie uchylony) należy dojść do wniosku, że nie ma możliwości zwolnienia od tej opłaty egzekucyjnej. Podstawową kwestią jest więc to, czy jest możliwe w świetle przepisów prawa zwolnienie od kosztów wtedy, gdy strona ubiegająca się o takie zwolnienie ani nie wnosi pisma podlegającego opłacie, ani nie wnosi o dokonanie czynności połączonej z wydatkami. Sąd Najwyższy na tak postawione pytanie odpowiedział przecząco. Spotkało się to z dezaprobatą autora, który przypomniał, że dla sądownictwa powszechnego charakterystyczne jest podejście, że jeśli strona nie ma skonkretyzowanego obowiązku poniesienia kosztów sądowych, to o zwolnienie od kosztów ubiegać się nie może.

Komentator stwierdził, że o zwolnienie od kosztów sądowych można się ubiegać także wówczas, gdy brak jeszcze skonkretyzowanego obowiązku uiszczenia kosztów, a więc także wówczas, gdy nie wniesiono pisma podlegającego opłacie sądowej lub nie wniesiono o dokonanie czynności połączonej z wydatkami. Nie ma jednocześnie podstaw, aby podzielić pogląd Sądu Najwyższego, że nie jest możliwe zwolnienie od opłaty egzekucyjnej ze względu na brak obowiązku uiszczenia tej opłaty.

M.M.

*

Sprawa o zapłatę ceny sprzętu medycznego, wszczęta przez przedsiębiorcę przeciwko samodzielnemu publicznemu zakładowi opieki zdrowotnej, jest sprawą gospodarczą.

(uchwała z dnia 11 maja 2005 r., III CZP 11/05, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowicz, A. Struzik, OSNC 2006, nr 3, poz. 48; BSN 2005, nr 5, s. 6; MoP 2006, nr

4, s. 199; *MoP* 2006, nr 6, s. 322; *Wok.* 2005, nr 6, s. 10; *Wspóln.* 2005, nr 11, s. 52; *Prok. i Pr.* 2006, nr 1, s. 47; *R.Pr.* 2006, nr 2, s. 119)

Glosa

Pawła Czepiela, *Przeegląd Sądowy* 2006, nr 11-12, s. 304

Glosa ma charakter krytyczny, gdyż autor nie zgodził się z poglądem zawartym w tezie. Stwierdził, że punktem wyjścia do rozważań Sądu Najwyższego było ustalenie, iż pojęcie sprawy gospodarczej zawiera kilka elementów: podmiotowy (chodzi o sprawy między przedsiębiorcami), przedmiotowy (sprawy ze stosunków cywilnych) oraz funkcjonalny (sprawy w zakresie prowadzonej przez przedsiębiorców działalności gospodarczej). W omawianej sprawie element przedmiotowy nie wzbudził wątpliwości komentatora; sprawa o zapłatę ceny za sprzedany sprzęt medyczny jest sprawą ze stosunku cywilnego. Wątpliwości wzbudził natomiast element podmiotowy oraz w szczególności funkcjonalny.

Glosator wskazał, że działalność samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej (s.p.z.o.z.) nie wykazuje podstawowej cechy działalności gospodarczej, tj. nie jest ona prowadzona w celach zarobkowych (art. 2 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, *Dz.U.* Nr 173, poz. 1807 ze zm.), a brak tej cechy uniemożliwia uznanie takiej działalności za działalność gospodarczą, nawet wówczas, gdy jest ona prowadzona przy uwzględnieniu założeń rachunku ekonomicznego. Celem s.p.z.o.z jest bowiem realizacja – przez podmioty go tworzące – obowiązku zapewnienia na danym terenie opieki zdrowotnej.

Komentator jednoznacznie stwierdził, że s.p.z.o.z nie jest przedsiębiorcą, a jego działalność nie może być uznana za działalność gospodarczą, co prowadzi do wniosku, że sprawa cywilna, w której stroną jest s.p.z.o.z nie jest sprawą gospodarczą. Na poparcie swojego stanowiska przywołał m. in. art. 479¹ i nast. k.p.c., art. 2 ust. 1 ustawy z 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (*Dz.U.* Nr 33, poz. 175 ze zm.) oraz art. 1 ust 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: *Dz.U.* z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.).

Głosę krytyczną do omawianej uchwały opracował również J.P. Naworski (*MoP* 2006, nr 6, s. 322). Uwagami opatrzył także R. Trzaskowski (*Glosa* 2006, nr 2, s. 29).

M.M.

*

Radca prawny, który jako pełnomocnik wierzyciela będącego osobą prawną dokonuje pierwszej czynności procesowej, polegającej na zgłoszeniu wierzytelności, powinien - pod rygorem przewidzianym w art. 242 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) - dołączyć do zgłoszenia pełnomocnictwo oraz dokument wykazujący umocowanie organu osoby prawnej udzielającego pełnomocnictwa. Dokumentem takim może być uwierzytelniona przez niego kopia odpisu z właściwego rejestru.

(uchwała z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 14/06, M. Sychowicz, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC 2006, nr 10, poz. 165; BSN 2006, nr 3, s. 8; Wok. 2006, nr 5, s. 8; Wok. 2006, nr 7-8, s. 10; Rej. 2006, nr 3, s. 211; R.Pr. 2006, nr 5, s. 123; MoP 2006, nr 22, s. 1215)

Wykazanie umocowania adwokata do reprezentowania strony będącej osobą prawną następuje przez złożenie pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi przez osoby działające w imieniu osoby prawnej oraz dokumentu świadczącego o tym, że są one uprawnione do działania jako organ osoby prawnej. Dokumenty te powinny być złożone w oryginałach bądź w odpisach uwierzytelnionych przez uprawnione podmioty.

(postanowienie z dnia 9 marca 2006 r., I CZ 8/06, J. Górowski, M. Bączyk, H. Pietrzkowski, OSP 2006, nr 12, poz. 141)

Glosa

Stanisława Sołtysińskiego, OSP 2006, nr 12, poz. 141

Glosa dotycząca obu orzeczeń ma charakter krytyczny.

Komentując wskazane postanowienie, autor podniósł, że z art. 68 i 89 k.p.c. nie wynika, iż dokumenty świadczące o uprawnieniu osoby udzielającej pełnomocnictwa procesowego adwokatowi (radcy prawnemu lub rzecznikowi patentowemu) do działania jako organ osoby prawnej powinny być złożone w oryginałach bądź

w odpisach uwierzytelnionych przez uprawnione podmioty. Zdaniem komentatora, jest to dodatkowy wymóg formalny „ustanowiony” przez Sąd Najwyższy bez wskazania podstawy prawnej.

Glosator nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego, który odrzucił możliwość zastosowania art. 129 k.p.c. w celu weryfikacji przez strony dokumentów służących wykazaniu umocowania adwokata. Zauważył, że z treści tego przepisu nie wynika, iż dotyczy on wyłącznie dokumentów służących dowodzeniu na rozprawie.

Komentator dodał, że powołane w analizowanym postanowieniu orzeczenia Sądu Najwyższego z okresu przedwojennego i z okresu minionego czterdziestolecia nie wprowadziły wymogu przedłożenia przez adwokata dokumentów świadczących o tym, iż piastun osoby prawnej, który udzielił mu pełnomocnictwa, był umocowany do działania.

Analizując przytoczoną uchwałę, glosator zakwestionował trafność stanowiska, że odpisy z właściwego rejestru, orzeczenia sądowe ustanawiające opiekuna oraz statuty stanowią „części składowe” pełnomocnictwa procesowego. Nie podzielił również poglądu, zgodnie z którym pełnomocnik może sam uwierzytelniać takie dokumenty. Oceniał natomiast pozytywnie akcentowanie przez Sąd Najwyższy względy na potrzeby praktyki.

W dalszej części opracowania autor przedstawił obowiązujące w systemach prawnych innych państw europejskich standardy wykazywania umocowania przez adwokata (radcę prawnego), wyróżniając w tym zakresie trzy modele. W pierwszym z nich od adwokata nie wymaga się załączenia do pisma procesowego nawet dokumentu pełnomocnictwa (Austria, Wielka Brytania, Francja, Finlandia, Estonia). W drugim adwokat zobowiązany jest do przedłożenia dokumentu pełnomocnictwa, jednak nie wymaga się od niego żadnych dodatkowych dokumentów. Adwokat jest ponadto uprawniony do potwierdzania autentyczności wszystkich dokumentów przedkładanych w postępowaniu sądowym, z wyjątkami przewidzianymi w przepisach szczególnych (Niemcy, Dania, Litwa oraz – z pewnymi odrębnościami – Szwecja i Czechy). W trzecim modelu – najbardziej rygorystycznym – obowiązują rozwiązania takie, jak przyjęte w Polsce. Autor podniósł, że model taki obowiązuje również na Białorusi i w Rosji.

Komentator zaaprobował natomiast zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w omawianej uchwale, że wezwanie do usunięcia braków apelacji – niezależnie od

tego, czy jest kierowane do samej strony, czy do jej profesjonalnego pełnomocnika – powinno być precyzyjne i jasne, a nie dwuznaczne i budzące wątpliwości co do przedmiotu wezwania.

M.P.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2007, NR 2

Wierzyciel osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja z nieruchomości, nie może po zbyciu zajętej nieruchomości przyłączyć się do postępowania egzekucyjnego, chyba że zbycie zostało uznane w stosunku do niego za bezskuteczne.

(uchwała z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 16/06, M. Sychowicz, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 20)

*

Obowiązek uiszczenia wpisu od wniosku o wykreślenie hipoteki, wynikający z § 36 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.), istniał także wtedy, gdy wniosek o wpis tego prawa nie podlegał opłacie na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie określenia ulgowych stawek opłat sądowych oraz zwolnień od tych opłat w sprawach o zabezpieczenie należności z tytułu udzielanych przez banki kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń (Dz.U. Nr 87, poz. 554).

(uchwała z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 18/06, M. Sychowicz, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 21)

*

Roszczenie właściciela lokalu przeciwko gminie, o którym mowa w art. 18 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), jest roszczeniem odszkodowawczym. Na podstawie tego przepisu gmina zobowiązana jest do zapłaty odszkodowania

tylko wtedy, gdy właściciel wykaże, że na skutek zajmowania lokalu przez osobę bez tytułu prawnego poniósł szkodę.

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 21/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 22)

*

Osobami zainteresowanymi w rozumieniu art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24, ze zm.) są także jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 31 tej ustawy.

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 22/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 23)

*

Użytkownikowi wieczystemu nie przysługuje uprawnienie przewidziane w art. 21 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 24/06, I. Gromska-Szuster, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 24)

*

Nie jest dopuszczalna droga sądowa do dochodzenia przez komornika należności z tytułu kosztów egzekucyjnych ustalonych prawomocnym postanowieniem komornika, wydanym przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu w stosunku do osób trzecich, które zobowiązały się je pokryć w drodze przejęcia długu.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 20/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2007, nr 2, poz. 25)

*

W sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli sprzedaży nieruchomości rolnej z zaliczeniem na poczet ceny wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wytoczonej przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych przez osobę ubiegającą się o nabycie nieruchomości rolnej, która wygrała przetarg w czasie obowiązywania art. 212 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) w brzmieniu nadanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 grudnia 2002 r., K 33/02 (Dz.U. z 2003 r. Nr 1, poz. 15), nie mają zastosowania ograniczenia zaliczenia wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, przewidziane w ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 169, poz. 1418). Suma podlegająca zaliczeniu na poczet ceny nie może jednak obejmować kwot, w których granicach prawo do rekompensaty zostało wykonane do chwili zamknięcia rozprawy.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 25/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2007, nr 2, poz. 26)

*

W razie odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą przedmiotu leasingu z powodu wad rzeczy i wygaśnięcia umowy leasingu, przysługująca finansującemu wierzytelność o zwrot ceny pomniejsza dług korzystającego z tytułu niezapłaconych rat (art. 709⁸ § 5 k.c.).

(wyrok z dnia 12 kwietnia 2006 r., III CSK 20/06, Z. Strus, M. Kocon, G. Misiurek, OSNC 2007, nr 2, poz. 27)

*

Roszczenie zamawiającego o zwrot kosztów poprawienia dzieła przedawnia się z upływem dwóch lat od oddania dzieła po jego poprawieniu,

a jeżeli nie nastąpi to w okresie dwóch lat od ustalonego w umowie terminu oddania dzieła, przedawnia się z upływem tego okresu.

(wyrok z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CSK 2/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2007, nr 2, poz. 28)

*

Artykuł 125 § 1 k.c. nie ma zastosowania do orzeczeń, o których mowa w art. 64 k.c. i art. 1047 k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CSK 37/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2007, nr 2, poz. 29)

*

Dla oceny, czy adwokat przy wykonywaniu zawodu w konkretnej sprawie przekroczył granice wolności słowa, istotne jest to, czy jego wypowiedź wynikała z rzeczowej potrzeby uzasadnionej interesem strony.

(wyrok z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 2/06, M. Wysocka, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 2, poz. 30)

*

W razie określenia przez Trybunał Konstytucyjny terminu utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją (art. 190 ust. 3 Konstytucji), sąd stosuje ten przepis do oceny zdarzeń, które nastąpiły przed tym terminem także wówczas, gdy orzeka po utracie mocy obowiązującej tego przepisu.

(wyrok z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 28/06, M. Wysocka, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 2, poz. 31)

*

Przewidziany w art. 23 ust. 2a ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) sposób głosowania według zasady, że na każdego właściciela przypada jeden głos, oznacza, iż większość głosów obliczana jest według liczby właścicieli, którzy oddali głos za uchwałą niezależnie od tego, ile lokali w nieruchomości – wyodrębnionych lub nie – stanowi ich własność.

(wyrok z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CSK 47/06, H. Ciepła, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2007, nr 2, poz. 32)

*

Postępowanie w sprawie o wpis do rejestru dłużników niewypłacalnych jest postępowaniem rejestrowym w rozumieniu art. 519¹ § 3 k.p.c.

(postanowienie z dnia 27 kwietnia 2006 r., I CZ 18/06, T. Żyznowski, Z. Kwaśniewski, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 2, poz. 33)

*

Wpisu hipoteki przymusowej zwykłej na podstawie decyzji określonej w art. 35 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.) nie można dokonać bez dołączenia przez wnioskodawcę tytułu wykonawczego.

(postanowienie z dnia 12 maja 2006 r., V CSK 52/06, Z. Strus, M. Bączyk, H. Wrzeszcz, OSNC 2007, nr 2, poz. 34)

*

Orzeczeniem niezgodnym z prawem – w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. – jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

(wyrok z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, G. Bieniek, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, OSNC 2007, nr 2, poz. 35)

*

W razie oddalenia zgłoszonego przez pełnomocnika strony będącego radcą prawnym wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie poniesienia należnej od środka odwoławczego (środka zaskarżenia) opłaty w wysokości stałej lub stosunkowej, przewodniczący wzywa pełnomocnika do opłacenia tych środków w terminie tygodniowym.

(postanowienie z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, T. Wiśniewski, J. Frąckowiak, L. Walentynowicz, OSNC 2007, nr 2, poz. 36)

INFORMACJE

W dniu 21 grudnia odbyło się uroczyste, wigilijne spotkanie sędziów Izby Cywilnej, członków Biura Studiów i Analiz, asystentów, pracowników sekretariatów oraz pracowników obsługi. W spotkaniu uczestniczył Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Lech Gardocki, który złożył zebrany najlepsze życzenia świąteczne i noworoczne, a także podziękowania za pracę w 2006 r.

Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński w ciepłym, sympatycznym i pełnym uroczystych słów wystąpieniu podziękował wszystkim za ofiarną pracę w mijającym roku oraz życzył rodzinnych, pogodnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego Roku. Szczególnie serdeczne słowa skierował do obecnych na spotkaniu sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, do Prezesa Stanisława Rudnickiego, Bronisława Czecha i Tadeusza Domińczyka. Chwilą zadumy uczczono pamięć zmarłego w listopadzie sędziego Sądu Najwyższego Jana Niejadlika.

Następnie wszyscy zgromadzeni podzielili się opłatkiem i złożyli sobie serdeczne życzenia.

Dane statystyczne – grudzień 2006 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	6	-	3	-	1	-	-	-	2	-	3
2.	CSK	490	146	235	-	38	4	30	-	122	41	401
3.	CZP, w tym:	45	12	19	17	-	-	-	-	-	2	38
	art. 390 k.p.c.	38	12	18	16	-	-	-	-	-	2	32
	skład 7-miu	7	-	1	1	-	-	-	-	-	-	6
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	94	48	64	-	35	1	14	-	-	14	78
5.	CO, w tym	8	13	14	-	-	-	1	-	-	13	7
	art. 401 k.p.c.	2	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-
	art. 45, 48 k.p.c.	6	13	12	-	-	-	-	-	-	12	7
6.	CSP	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
7.	CNP	90	52	70	-	-	-	-	-	25	45	72
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	734	271	406	17	74	5	45	-	149	116	599

Dane statystyczne – rok 2006 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	107	55	159	-	50	2	40	-	44	23	3
2.	CSK	389	2435	2423	-	252	19	271	-	1346	535	401
3.	CZP, w tym:	21	166	149	115	-	-	-	-	-	34	38
	art. 390 k.p.c.	9	157	134	104	-	-	-	-	-	30	32
	skład 7-miu	11	9	14	10	-	-	-	-	-	4	6
	pełny skład	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	53	612	587	-	338	15	123	-	-	111	78
5.	CO, w tym	7	123	123	-	8	-	1	-	-	114	7
	art. 401 k.p.c.	2	8	10	-	-	-	1	-	-	9	-
	art. 45, 48 k.p.c.	5	115	113	-	8	-	-	-	-	105	7
6.	CSP	-	3	3	-	-	-	-	-	-	3	-
7.	CNP	66	614	608	-	7	-	-	1	172	428	72
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	643	4008	4052	115	655	36	435	1	1562	1248	599